Budapest, 1901. Hatodik évfolyam. 311. szám. Hétfő, november 11.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A tisztek nyugdija.

Budapest, november 10.

Az utóbbi napokban sokat beszéltek a katonai nyugdijasok és a katonai özvegyek és árvák illetményeinek a hadügyi kormány által tervezett felemeléséről. Fel lehet tenni, hogy ennek a hirnek egyelőre csak a közvélemény preokkupálására kellett szolgálnia. Hadikormányunk tehát egyelőre csak kérdést intézett a közvéleményhez, hogy humánus tervére milyen fogadtatás vár a sajtóban, a magyar kormánynál, az adófizetőknél? Nos, ha erről van szó, már most is őszinte válaszszal szolgálhatunk. Teljesen beismerjük, hogy azoknak a katonatiszteknek a sorsa, akik még 1900. év előtt, vagyis a hadsereg illetményeinek felemelése előtt nyugdijaztattak, elég szomoru, az 1870. év előtt nyugdijba ment tiszteknek illetményei pedig inkább alamizsna, mint nyugdij. Beismerjük továbbá, hogy a katonai özvegyek és árvák az 1887-iki nyugdij-törvény életbeléptetése előtt semmiféle nyugdijilletékben egyáltalában nem részesültek, ha tehát magánvagyonuk nem volt, szánalomraméltó helyzetbe jutottak. Beismerjük mindazt és beismerjük azt is, hogy az államnak szent kötelessége, szolgálatképtelenné vált katonáiról és ezeknek özvegyeiről és árváiról olyképpen gondoskodni, hogy képesek legyenek nyugdijilletményeikből, legalább nyomor nélkül, fenntartani magukat. De hangsulyozzuk egyuttal, hogy az államnak egy ennél szentebb kötelessége is van, t. i. először a még munkában álló embereit segiteni és csak azután a rokkantakat. Ha nem azt teszi, akkor ugy cselekszik, mint az a bolond, aki a napon ülve, a tegnapi nap lementét sajnálta.

Nálunk az állami polgári hivatalnokok sorsa már égbekiáltó. Szabad volna-e nekünk a mult mulasztásait jóvá tenni, még mielőtt a mai nap nyomorát enyhitettük volna? Szabad volna-e nekünk csak egy garast is a nyugdijazott katonatisztek javára forditani, mig állami hivatalnokaink nehéz jármuk alatt nyögnek? Bizony nem volna szabad és a magyar kormány, a magyar törvényhozók, a magyar adófizetők ezzel tisztában vannak.

Másképpen áll a dolog, ha hadikormányunk képes volna a katonai nyugdijasok, özvegyek és árvák sorsát saját eszközeivel javitani, anélkül, hogy fedezetért az államhoz kellene fordulnia. Ha az lehetséges volna — és katonai körök azt állitják, hogy igenis lehetséges — akkor a magyar kormány, a magyar delegáció, de a magyar nemzet is csak szivesen üdvözölne minden intézkedést, mely egy régi igazságtalanság jóvátételét, a rokkant katonák és sarjadékaik sorsának enyhitését célozza.

Azt mondják, hogy a hadikormánynak a *hadmentességi dijalapban* meg volna az az eszköze, melynek segitségével a szóbanlevő kérdés kedvező elintézést nyerhetne, a nélkül, hogy ujra és talán hiába is kellene apellálni a kormányok nagylelkűségére, az adófizetők üres zsebeire. Azok, akik azt állitják, maguk is öreg katonák, akik hosszu éveken át békében, háboruban hűségesen teljesitették kötelességüket és most a nyugdijazás bizonytalan állapotában a hadurak Urának parancsát várják, amely áthelyezi őket az égi hadseregbe. Ezek az öreg urak még a mult évben egyesületbe tömörültek, a „nyugdijazott katonatisztek és katonai hivatalnokok egyesületé"-be, oly célból, hogy érdekeiket a nyilvánosság előtt is nyomatékosabban képviselhessék. Hogy az uj egyesület már müködésének kezdetén éles ellentétbe került magával a hadsereg adminisztrativ vezetésével, a közös hadügyminiszterrel, ez ismeretes dolog, melylyel azonban jelenleg nem foglalkozunk. A fő az, hogy az egyesületnek egy határozott konkrét célja van: a hadmentességi dijalap igénybevétele azoknak a katonatiszteknek, hivatalnokoknak, katonai özvegyeknek és árváknak javára, akik a jelenleg érvényes, méltányosabb nyugdij-törvénynek életbeléptetése előtt nyugdijaztattak s akikről az állam elfelejtett gondoskodni.

Mi az a hadmentességi dijalap és mi a törvényes célja? A hadmentességi dijalap a katonai szolgálatra alkalmatlan egyének által fizetett hadmentességi dijból keletkezik. Célja az 1880. évi törvény szerint: 1. a rokkantak illetményeinek javitása, 2. a háboruban elesett, vagy sebesülés, illetve hadi fáradalmak folytán meghalt tisztek és legénység után maradt özvegyeknek és árváknak ellátása. Az 1887. évi törvény az alap eredeti rendeltetését anynyiban módositotta, hogy az alap kamatai, a rokkant katonákon kivül a katonai özvegyek és árvák részére is igénybe vehetők, tekintet nélkül arra, hogy eltartóik a háboruban vagy békés időben haltak-e meg.

A nyugdijba helyezett katonatiszt, legalább az, aki a katonai felülvizsgáló bizottság által, „minden katonai szolgálatra alkalmatlan"-nak nyilvánittatott, bizonyosan „rokkant". Nem kétséges tehát, hogy ugy a nyugdijazott tiszteknek, mint a katonai özvegyek és árváknak is igényük van a hadmentességi dijalap kamatainak élvezetére, csak az a kérdés, vajjon képes-e ez az alap egyáltalában a hozzá füzött reményeknek megfelelni? Nos, az utolsó delegáció tárgyalásai alkalmával a közös hadügyminiszter maga ugy nyilatkozott, hogy a hadmentességi dijalap jelenleg 100 millió koronára rug és hogy a régebbi sza-

---

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(30)

XIII.

A herceg szomoruan hallgatta Skrzetuskit, aki hajnal felé érkezve a táborba, beszámolt küldetéséről, az Osinski és a Kosycki vonakodásáról. Csak a Jerémiás nagy, vasból formált lelke viselhette el kétségbeesés nélkül ezt az ujabb csapást. Hát hiába áldozza föl minden vagyonát seregének a fönntartására, belé kell akadnia a hálóba, amelyet reávetettek? Hiába fékezte volna meg a lázadókat eddig, amerre járt, hiába tett csodával határos vitézi tetteket? Elérkezett volna annak a szüksége, hogy tehetetlenségének tudatában félreálljon a harc mezejéről és valami félreeső zugba vonulva, tétlenül szemlélje az elkövetkezendő eseményeket? És hát mi csavarja ki kezéből a kardot? Nem a kozákok ereje, hanem versengő bajtársainak, hiu ellenségeinek, a pártoskodóknak a cselszövése. Nem hihette, nem várhatta-e joggal, hogy amikor májusban megindult seregével, hogy alácsapjon, mint a sas a fölkelőkre, melléje áll az egész köztársaság? Hogy amikor kardot rántott a lázadók megfenyitésére, támogassa őt mindenki, aki hü királyához és hazájához? Azt várhatta volna, hogy őrá bizzák a fővezérletet, de a király meghalt, mások vették kezükbe a hatalom gyeplőjét, s őt mellőzték. Ez volt az első engedmény, amit Chmielnickijnek tettek, s a hercegnek nem is az fájt, hogy nem őt tüntették ki a magos méltósággal, hanem az, hogy lesülyedt, megalázkodott a köztársaság, mert ime, meghunyászkodik a kozák vezér előtt, hogy csapásra emelt karját föltartóztassa. A malmorokai győzelem óta csupa rossz hir érkezett a táborba. A Kisiel békealkudozásai, a wolhyniai lengyel földön kiütött lázadás, s most végül a két kapitány tagadó válasza, amely világosan mutatta, hogy a főparancsnok, Saslawski Istorog Domokos herceg ellenlábasa néki. A Skrzetuski távollétében jött a táborba a sienkoviesi Rok is, azzal a szomoru hirrel, hogy Ovrucs lángokban áll. A nép csöndben élt mindeddig, nem lázongott, de jöttek a kozákok és miután hiába ösztökélték őket, hogy hozzájok csatlakozzanak, Krsecsovski fölgyujtatta a házakat, kardélre hányatta a nemeseket, közöttök az ősz Jelecet is, aki régi hü szolgája és barátja volt a Visnioviecki-háznak. A herceg ugy tervezte, hogy egyesül előbb Osinskivel és Kosyckivel, harcra kényszeriti Krsywonost és azután Ovrucsba siet s a lithvániai hetman segitségével két tüz közé szoritja a kozákokat. Tervei persze most mind füstbe mentek Domokos herceg tilalma folytán, mert az utolsó hetek küzdelmei, fáradalmai és veszteségei annyira meggyöngitették Jerémiás seregét, hogy Krsywonossal nem mérkőzhetett, annyival is kevésbé, mert a kiewi vajdára nem számithatott teljes biztossággal. A vajda testestől-lelkestől a békepárt hive volt, s csak a herceg parancsoló tekintélye vitte őt a hareba. Most, hogy ezt a tekintélyt megingani látta, eltökélte magát, hogy nyiltan szint vall ellene.

Skrzetuski tehát beszámolt utjáról, a herceg hallgatagon figyelt reá. A főemberek jelenlétében történt ez, s mindannyiok arca elborult a szomoru hir hallatára és mindannyian a herceg szavát lesték.

— Domokos herceg tiltotta tehát meg, hogy hozzánk csatlakozzanak?

— Igen, a levelét is megmutatták a kapitányok.

Jerémiás megtörten könyökölt az asztalra, s kezébe temette arcát. Kisvártatva megszólalt:

— Valóban, ez több, mint amennyit egy ember elbir. Hát egymagamban dolgozzam és segitség helyett akadályok állnak utamba? Mért is nem vonultam vissza Sandomorba, ahol ősi jószágomon békén nézhetném az eseményeket? Nem azért nem cselekedtem-e ezt, mert szeretem a hazát? S most igy jutalmaznak munkámért?

Csöndes volt a szava, de olyan keserüség és annyi fájdalom érzett ki belőle, hogy sajgott belé mindenkinek a szive. Az öreg vezérek a putywoloi, a straszei, a rumotoffi veteránok és a fiatal, dicsőséges csatákban viaskodott harcosok végtelen szánalommal tekintettek reája, mert tudták, milyen rettenetes küzdelmet küzd bensőjében ez a vasember, milyen irtózatosan lázonghat önérzete és tiszta büszkesége a ráomló megalázások alatt. Néki, az Isten kegyelméből cimzésü hercegnek, a ruthének vajdájának, a köztársaság szenátorának meg kell hunyászkodnia egy Chmielnickij, egy Krsywonos előtt! Néki, aki szinte uralkodó volt a maga országában s akihez nemrég is követségeket küldöttek a szomszéd hatalmak, félre kell állania a csatatérről és valami csöndes zugban meghuzódva lesni a mások vivták háboru végét, vagy a megalázó alkudozások eredményét. Néki, akit a legnehezebb feladatok teljesitésére szemeltek ki s akiben meg is volt keresztülvitelükre az erő és akarat, tehetetlenül kell tespednie!

Az utolsó napok fáradalmai és gondjai szomoru nyomokat hagytak rajta. Lezsarolt, lesoványodott teste, beesett szemei mutatták, hogy irtózatos kinokat szenved, hollófekete hajában ősz szálak csillantak meg.

— Mégis megmutatjuk ennek a mi hálátlan hazánknak, hogy nem háboruzást akarunk, hanem érte életünket is áldozzuk. Szivesebben haltam volna meg más, dicsőségesebb csatában, mint

Lapunk mai száma nyolc oldal.

bályok szerint nyugdijazott tisztek illetményeinek felemelésére, valamint az özvegyek és árvák tisztességes ellátására évenkint 4 millió korona volna szükséges. Más megbizható forrásból értesülünk, hogy a hadmentességi dijalap ma már nem 100, hanem 132 millió koronára rug. Az eszköz tehát mindenesetre megvan.

Talán azzal a kifogással lehetne élni, hogy a hadmentességi dijalap először a rokkant *legénység* ellátására is szolgál és másodszor, hogy ennek az alapnak főképpen egy *hadjárat* után felmerülhető beláthatlan nagy igényeknek fedezésére kell szolgálnia. Az első ellenvetéssel nem is érdemes foglalkoznunk. A mai fiatal nép-hadseregben a rokkant legénység száma természetesen oly kicsiny, hogy a rendelkezésre álló óriási összeggel szemben alig jöhet számba. Ami pedig a másik kifogást illeti, jól kell distingválni, hogy tulajdonképpen miről van szó? Nem az alap kamatainak állandó lefoglalásáról, hanem egy *ideiglenes*, átmeneti stádiumról. Azok az aggharcosok, akiknek sorsáról folyik a vitázás, jelenleg 70—80 évesek. Tiz év mulva egyiknek sem igen lesz *többre szüksége* egy sirnál. Gyermekeik felnőttek, özvegyeik elpusztultak. A hadmentességi dijalap megint megszabadul az ideiglenes megterheléstől, de megszabadult a hadi kormány lelkiismerete is, mert bizony nem csekély dolog arra gondolni, hogy az agg katona éppen akkor kezd szükölködni, mikor gondtalanul pihennie kellene.

Talán sikerült bebizonyitanunk, hogy a szóban levő kérdés méltányos megoldása csak a jóakarattól függ. És pedig nem a *mi* jóakaratunktól, hanem a hadi kormányétól. Mi sajnálatunkra nem tehetünk egyelőre semmit. Zsebeinkhez nyul a fluktuáló élet ezernyi igényeivel és ugysem vagyunk képesek az ostromnak helyt állani. A hadi kormány pedig, amint kimutattuk, képes saját embereiről gondoskodni. Ki merné állitani, hogy nem *akar* gondoskodni azokról, akik hus a husából, vér a véréből?

BELFÖLD.

A csanádi főispán lemondása. *Makó*ról távirat ozzák: *Lonovics* csanádi főispán megrongált egészsége miatt beadta lemondását.

polgárháboruban, parasztok kezétől, de hát igy rendelte a végzet.

— Ne szólj, uram, a halálról, mondotta a kiewi vajda, mert ha rejtett is előttünk a jövő, mit az ég szánt nékünk, ugy lehet, hogy messzi még a végünk. Tisztelem a haditudásodat és lovagias, hősi buzgóságodat, de nem vehetem rossz néven sem a kormányzótanácstól, sem a kancellártól, hogy alkudozással, békekötéssel akarják elfojtani a lázadást. A polgárháboruban testvérek vére folyik és eláraszt mindent, s aki szárazra vergődik belőle, aki hasznát látja: az a közös ellenség, az idegen.

A herceg merőn a vajda szemébe tekintett és különös nyomatékkal mondá:

— Légy irgalmas a legyőzöttel: hálás lesz érte néked és nem feledkezik meg róla. De a győztesek csak lenézni, megvetni, becsmérelni tudnak. Bár sohasem bántották volna ezt a népet! De ha már kitört a lázadás, akkor nem alkudozással kell elfojtani, hanem vérrel, külömben gyalázat és pusztulás vár reánk.

— Ha igy a saját szakállunkra háboruzunk, sokkal biztosabb a pusztulásunk; felelt a vajda.

— Ugy látom, hogy nem akarsz már velünk tartani!

— Hercegem! Isten legyen a tanum, hogy nincs bennem rosszakarat iránt ad. De a lelkiismeretem nem engedi, hogy embereimet az elkerülhetetlen pusztulásba taszitsam. Drága az ő életök és hasznára lehet még a köztársaságnak.

Hallgatott kis ideig, azután a vénekhez fordult:

— Ugy-e, öreg bajtársak, ti nem hagytok el engem?

Erre a szóra valahány tiszt volt, mind odaborult a herceg elé. A ruháit csókolták, átfogták a térdét, mások az ég felé emelték karjokat és lelkesülten kiáltották:

— Veled magyünk, az utolsó csöpp vérünket, az utolsó lehelletünket is odaadjuk érted! Vezess, vezess, zsold nélkül mindhalálig szolgálunk! (Folyt. köv.)

Falk Miksa ünneplése.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, november 10.

Ötven esztendőnek eredményekben gazdag, áldásos munkásságát ünnepelte ma ugyszólván az egész magyar közönség, amidőn szivből csatlakozott a tudomány férfiaihoz, akik elhozták *Falk* Miksának a doktori aranydiplomát. Az ünneplők közt legelső sorban álltak az ujságirók, akik Falk Miksának tündöklő pályájából erőt és bátoritást meritettek fáradságos munkájukban. Ama lezajlott ötven év alatt *Falk* Miksa maradandó érdemeket szerzett hazája szolgálatában, de fényes tehetségével, kivivott tekintélyének nagyságával emelte a magyar ujságirói kar tekintélyét is, fokozta bennük a kollegális összetartás érzését és lankadatlan buzgalmával megalkotta és hatalmassá fejlesztette a *magyarországi hirlapirók nyugdijintézetét*. Az ő fáradozásának szép sikerre nyomában keletkeztek a többi ujságiró egyesületek is és már is jelentékeny segitő alap, amely a Budapesti Ujságirók Egyesületének keretében szolgálja nemes célját. Az ujságirók *Falk* Miksának ez érdemeit szeretettel és ragaszkodással hálálják meg és az ősz jubiláns a mai napon is meggyőződhetett arról, hogy az ujságirók mennyire büszkék, hogy vezéreknek, atyamesterüknek vallhatják. Az ujságirók és az egyetemi tanács küldöttségein kivül tisztelgett az ősz publicistánál még számos egyesület és intézmény, a nagyszerü névsorral jelezve Falk Miksa sokoldalu munkásságát és azt az előkelő helyet, melyet közéletünkben betölt, minden téren eredményesen.

(Az aranydiploma.)

Dr. *Falk* Miksa félszázados doktori jubileumát ünnepelték ma a tudósok és ujságirók. 1851. szeptember 30-ikán avatták föl a magyar ujságirói kar nesztorát és büszkeségét a szépmüvészetek és a szabadtudományok doktorává a pesti egyetemen és ebből az alkalomból az egyetem tanácsa diszoklevéllel tüntette ki. A remek aranydiplomát az egyetem küldöttsége ma délben nyujtotta át az ünnepeltnek. Falk lakásán az egyetem képviseletében megjelentek dr. *Vécsey* Tamás rektor, dr. *Medveczky* Frigyes bölcsészetkari dékán, dr. *Lánczy* Gyula, dr. *Békefi* Remig és dr. *Sághy* Gyula egyetemi tanárok, továbbá *Margitay* Antal egyetemi tanácsjegyző. Az egyetem két pedellusa diszruhában magával hozta az egyetemnek nagy és a bölcseti karnak kis szkeptrumát.

Dr. *Vécsey* Tamás rektor, aki a rektori méltóság jelvényeit viselte, lendületes beszédet intézett a jubilánshoz.

Rámutatott a doktorrá avatás óta letelt ötven esztendőre, amely alatt Falk Miksa szóval és tollal mindenkor megfelelt doktori esküjének. Érintette azt is, hogy Falk Miksa tanitotta Erzsébet királynét a magyar nyelvre és a magyar történetre és lelkes szavakkal szólt ujságirói munkásságáról. Azzal végzi beszédét, hogy a gondviselés még soká éltesse a jubiláns doktort.

Utána *Medveczky* Frigyes bölcsészetkari dékán szólt az ünnepelt férfiuhoz.

Ma, ugymond, az Alma mater küldöttei a nagytapasztalatu férfiuhoz jönnek, aki megelégedéssel tekint vissza egy nagy korszaknak küzdelmeire és vivmányaira.

Tudjuk, ugymond, hogy jubiláns doktorunk publicisztikai munkásságának irányát az az előke ő eszményi felfogás szabta meg, mely a nyugoti kulturnépek első nagy publicistáinak törekvéseit irányitotta és melynek a sajtó mai szabadságának és hatalmának kivivásában oly nagy része volt. A hivatásában ezen nagy és nemes hagyományokat követő publicista az eredmények és törekvések magyarázatánál és birálatánál a történelem forrásaiból merit. De másfelől maga is hozzájárul ezen források gazdagitásához. Mert az a publicista, aki a jelzett irányban történelmileg iskolázott gondoskodással teljesiti hivatását, a kortörténet érdekes adalékait is szolgáltatja.

Mindazok, kik közéletünknek és a publicista munkásságnak fejlődését az utóbbi évtizedekben figyelemmel kisérték, tudják, hogy egyetemünk ünnepelt doktorának munkássága a publicista hivatás ezen nemes fellogásának megtestesülése. És ez magyarázza azt is, hogy ezen hivatásban a tudománynyal való összefüggést sohasem vesztette el. Van azonban egész életmunkájának még egy vonása, mely a köteléket az alma mater és növendéke közt erősbitette és ez a tudomány igaz tisztelete. E tisztelettel is, mely mindig arra buzditotta, hogy a tudománynak és munkásainak a társadalom széles rétegeiben tiszteletet szerezzen, nagy példát adott az uj nemzedéknek és mint a publicista nemes hagyományainak folytatója; aki ilyen magas szinvonalon álló munkásággal tartotta fenn és ápolta a régi köteléket, mely a tudományt mivelő és kirdető egyetemhez füzi, aki azonfelül a magyar szellemi életnek ismeretét évtizedeken át közvetitette a mivelt külföldel, annak jubileumában az alma mater őszinte örömmel és megelégedéssel vehet részt.

Az egyetem küldötteinek harsány éljenzése közt a diszdoktor éltetésével fejezte be szép beszédét. Azután *Vécsey* rektor a sceptrum elé állt és jobbját nyujtva az ünnepeltnek igy szólt:

— Jubiláris tudorrá avatom és fogadom! Hasonló kijelentést tett a dékán is. E szertartás után *Falk* Miksa a következő beszéddel válaszolt:

Talán nem fogják frázisnak venni, ha azt mondom, hogy ebben a pillanatban csakugyan mélyen meg vagyok hatva és meg vagyok indulva, mert önkéntelenül is visszapillantok az 50 évelőtti időre és habár akkor talán valamivel kevesebbet tudtam mint ma, hanem az élet tavaszát élveztem és egyénileg hasonlithatatlanul jobban éreztem magamat, mint ma. De viszont ha a haza állapotát veszem szemügyre, ha visszaemlékezem arra, hogy mi akkor az összes tárgyakat latinul tanultuk és hogy már nagy vivmány volt, amikor 1845-ben vagy 46-ban, amidőn én abszolváltam, magyar nyelven állitották ki a bizonyitványokat, akkor még el is kell ismernünk, hogy Magyarország és a magyar nemzet azóta óriási előmenetelt tanusitott és igy az egyén érdeke hátra kell hogy lépjen a haza érdekeinek ilyen lendülete mellett.

De én megvallom, hogy én ma is, dacára hogy távol állok már az alma matertől, még ma is a legnagyobb örömmel emlékezem vissza azokra a napokra, amelyeket az egyetemen töltöttem. Természetesen a tanárok közül már egyetlen egy sincs életben, mert ez olyan, mint egy Akropolis, ha én megnézem a bizonyitványokat. De hát ezek mégis életemnek legszebb évei voltak és én mondhatom, hogy dacára, hogy egy kis copf volt a különböző tantárgyakon én igen sokat, igen sokat tanultam és az egyik tanáromat az urak talán ismerték személyesen, Jedlik Ányos „Er ist hineingereit in unsere Zeit.“ Hát én mondhatom, hogy én mint ezeknek az uraknak emlékét, igazán tiszteletben és kegyeletben tartom, ugy az urakat tekintem, mint azoknak utódjait, jogutódjait és tudományutódait. Köszönetet mondok az uraknak és emlékezetben visszagondolok azokra, akik elődeik voltak. Fogadják még egyszer legmelyebb köszönetem kifejezését ugy magáért a kitüntetésért, mint azért, hogy az urak kegyesek voltak ily tényesen megjelenni nálam és engem, aki igazán szerényen és visszavonultan élek, ebben a kitüntetésben részesiteni (Elénk éljenzés.)

Az üdvözlés után Falk átvette a remek kivitelü arany diplomát s megmutatta az egyetem képviselőinek ötven év előtt kapott oklevelét és régi bizonyitványait, melyeket gondosan megőrizett.

Ma üdvözölték *Falk* Miksát a *Pester Lloyd* szerkesztőségének és kiadóhivatalának tagjai, azokat *Veigelsberg* Leó, a kiadóhivatal tisztviselőit *Mauthner* Károly, a nyomdászokat *Müller* Ágost, a lap bécsi levelezőit *Trebitsch* József vezette a jubiláns elé. Majd a bécsi *Concordia* küldöttsége tisztelgett *Bauer* Gyula vezetése alatt, akinek meleg üdvözletét *Falk* Miksa szivélyes szavakkal köszönte meg.

(A Hirlapirók nyugdijintézete.)

A *bécsi* ujságirók távozása után a *Magyarországi Hirlapirók Nyugdijintézete* tisztelgett *Falk* Miksánál, aki az intézet egyik megalapitója és alapitása óta fáradhatatlan elnöke. Az intézet tagjainak nevében *Heltai* Ferenc üdvözölte a jubiláris elnököt.

Jövünk hozzád, — ugymond — aki nemcsak disze és büszkesége nagy hivatásunknak, utólérhetetlen mintaképe minden idők hirlapiróinak, hanem legnagyobb jótevője is a magyar hirlapiróknak és a hirlapirásnak. Te alkottad meg boldogult *Törs* Kálmánnal és *Visi* Imrével együtt a magyarországi hirlapirók nyugdijintézetét, ezt az emberőrlő pálya végének kenyeret és hajlékot adó intézményt. A hálát, melylyel a magyar hirlapirodalom neked adósod, sohasem róbatjuk le. Tartozásként átadjuk ezt az utánunk következő nemzedéknek és ez a következőnek, hogy mindaddig, mig magyar hirlapirók lesznek, szeretettel és hálával emlitsék nevedet. Az Isten tartson meg! az Isten áldjon meg!

Falk Miksát mélyen meghatotta kollégáinak szives megemlékezése.

Válaszában a közönségre háritotta az intézet megalkotásának érdemét, mert mint mondta, ha a közönség nem karolja fel olyan igazán nagy lelkesedéssel ezt az intézményt, akkor mi a magunk erejéből azt sohasem lettünk volna képesek létrehozni. En csak annyit tettem, hogy én akkor koldulni jártam. Ez volt az egyik érdemem. Másik érdemem pedig az, ne méltóztassanak rossz néven venni, hogy én erősen tartottam a kezemben az erszénynek zsinórjait, (Tetszés), hogy az, ami összegyült, együtt is maradjon. Én arra kérem önöket t. uraim és legfőképp a fiatalabb generációt, vezessék ezen intézetet tovább abban a szellemben, amelyben mi megalkottuk. Itt volt most a bécsi Concordiának egy küldöttsége. Amennyire én tudom a bécsi Concordia vagyoni állapota nem olyan kedvező mint a miénk. A németországi ilyen nyugdij-egyesületről a mienkhez képest még beszélni sem lehet. Hát t. uraim ismétlem, vezessék tovább ugyanebben a szellemben. Hiszen itt van az én t. barátom, itt van, fájdalom, aki nem jöhetett el — alkalmasint olvastak az ő levelét — a mi kereskedelmi miniszterünk és szintén alelnökünk, én magam már nagyon is gyenge vagyok és nagyon is öreg vagyok arra, hogy mint vezér szerepet játszhassak. De ha tőlem valamire nézve tanácsot kivánnak az urak, vagy pedig ha szerény körömben valamit tehetek, méltóztassanak mindig én rám számitani. (Éljenzés.) En tehát éltetem nem az urakat, mert az magától értetődik, hanem éltetem az intézetet és kivánom, hogy az minél szebben felvirágozzék. (Lelkes éljenzés.)

Ezután átadtak az ünnepeltnek a nyugdijintézet

összes tagjainak autogrammjával ellátott díszes albumot.

(Az Ujságiró-Egyesület üdvözlete.)

Ezután a *Budapesti Ujságirók Egyesülete* nevében *Vészi* József országgyülési képviselő a következő beszéddel üdvözölte *Falk* Miksát:

Mélyen tisztelt atyamesterünk, Benjamin-szivü nestorunk! A nyugdijintézet egy perc alatt átalakult ujságiró-egyesületté. Azt mondtad az imént nekünk, hogy az ujságiró munkája efemér és neked elégtételül egy érdemekben gazdag élet alkonyatában az szolgál, hogy ujságiró létedre valami maradandót alkottál: a hirlapirói nyugdij-intézetet, amely otthont és hajlékot ád az elfáradt szellemü, kimerült lelkü ujságirónak. Méltóságos uram! A hirlapirók nyugdij-intézetén kivül alkottál még valami maradandót. Legyen szabad itt a céh nevében elmondanom, mi az a maradandó, amit te megalkottál, amit velünk közöltél, amit nekünk átadtál és ami tul fogja élni a te — Isten kegyelméből még igen — igen hosszura nyuló életedet.

Valamikor az ujságirók hivatásáról és természetrajzáról elmélkedvén, egyikünk azt mondotta, hogy az ujságiró az az ember, aki mindig karriért csinál, de sohasem a magáét, hanem mindig a másokét. Méltóságos uram, szeretett atyamesterünk! Te is csináltál egy karriért. Te megcsináltad a magyar ujságirói pálya karrierjét. A te érdemekben, tehetségekben gazdag, istentől megáldott, huzafiui erényekkel ékeskedő ujságirói működésed révén lett az ujságirói pálya Magyarországon élethivatás. Te voltál az az első ex asse és ex professo ujságiró, aki ezt az addig mellékesen üzött foglalkozást komoly embereknek komoly erővel betöltendő komoly élethivatásává avattad. És ime a mag, amelyet elhintettél, dus termést hozott. Ha körültekintesz itt és azoknak a legiőin, akiknek a nevében mi itt a különböző irók és ujságirói testületek megjelentünk, hogy szeretetünk és hálánk adóját rójjuk le a mai napoz, ha mindazokon végiglegelteted szemeidet, akik a te nyomdokaidon indulva el, a te fényességeid ragyogása által hiva és vonzva, az ujságirói élethivatásnak szentelték munkájukat, tetterejüket, intelligenciájukat és idealizmusukat. Hát ez is maradandó dolog és ez is tul fog téged élni. És mi, akik ebben a tekintetben, mint sok más tekintetben, a te hüséges tanitványaid akarunk lenni, azoknak érezzük magunkat, eljöttünk a mai napon, hogy a céhnek szeretetét mutassuk be előtted, a céhnek szeretett atyamestere előtt.

Kivánjuk a magyar sajtónak és a magyar hazának, hogy a te nagy tehetséged, a te fényes lángelméd és a te ujságirói működésed, amelyben mindezek a kvalitások a legragyogóbban nyilatkoznak meg, a magyar közéletnek a magyar nemzetnek még igen sokáig váljanak hasznára, nekünk pedig büszkeségünkre fognak válni ezentul is, amint váltak eddigelé. Az Isten tartson meg! (Hosszas, lelkes éljenzés!)

Erre dr. *Falk* Miksa a következőleg válaszolt:

Tisztelt barátaim és kartársaim! Én igen jól tudom, hogy abban, amit a t. szónokuk én rólam mondott, mennyi része van annak a baráti viszonynak, amely köztünk évek óta fönnáll és mennyit szabad nekem szerénytelenség nélkül készpénznek vennem. De azt az egyet igenis akceptálom, hogy én mindig testtel, lélekkel ujságiró voltam. (Lelkes éljenzés.)

Voltam én mellesleg és vagyok még most is ilyen vagy amolyan foglalkozásnak is a hive, de én első sorban mindig irónak, nevezetesen hirlapirónak tartottam magamat. (Éljenzés.) És az fogok maradni utolsó lehelletemig. (Éljenzés.)

Nem azért választottam ezt a pályát, mintha azt a legkényelmesebbnek tartanám, nem is azért, mintha ez volna a legjövedelmezőbb. Hogy nem az, ezt — fájdalom — az urak maguk legjobban fogják tudni. Hanem azért választottam, mert először egy bizonyos hajlamot, ösztönt éreztem magamban éppen erre a pályára, másodszor, mert meg voltam győződve, hogy ezen az uton leginkább lehet hatni a közönségre is s az ország érdekeit legjobban védeni.

Hát én bizony kincseket nem gyüjtöttem, arról biztosithatom a t. urakat. Tudtam mindenkor tisztességesen megélni, de kincseket nem gyüjtöttem, hanem egy kincset igenis megszereztem magamnak és azt meg fogom őrizni mindvégig és ez az én függetlenségem. (Lelkes éljenzés.) Szerényebb jövedelemmel is megélegedtem, de független akartam lenni, független abban az értelemben, hogy mindig objektive, igazságosan kimondhassam a véleményemet. Ezt a függetlenséget megőriztem és engedjék meg, hogy kimondjam: ha én ma abban a kitüntetésben részesülök, amelylyel önök megtisztelnek és ha a fiatal generáció, amely engem közelebbről nem is ismer, mégis ilyen fényes jelét adja a ragaszkodásának, ezt annak köszönhetem, hogy az urak tudják, feltéteszem legalább, hogy én tévedhetek, nem mindig helyes az, amit mondok, de amit mondok, az az én meggyőződésem és engem semmiféle más mellékérdek nem vezérel.

Ha igaz, amit t. szónokuk mondott, hogy én karriert csináltam, hát az én karrierem abból áll, hogy mint öreg ember, a második és harmadik generációnak is — gondolom legalább — a rokonszenvét és elismerését kivivtam. (Lelkes éljenzés.)

Arra a rövid időre, ami még hátra van (éljenzés.) kikérem az urak jóindulatát számomra is és ha valamikor mint nesztora a zsurnalistáknak, valami tanácsosal szolgálhatok, igen szivesen fogok rendelkezésükre állani.

Ha igaz, hogy én egy kis tekintélyt szereztem a hirlapirodalomnak, hát akkor az urakon áll most ezt folytatni és én, amint azt Eötvös zászlótartója mondja, én azt a zászlót, amelyet évtizedeken át tartottam kezemben, azt önöknek adom át abban a meggyőződésben, hogy az ott jó kezekben van. (Éljenzés.) Az Isten tartsa meg a második és a harmadik generációt is. Ami az elsőt illeti, én éppen ma éjjel gondolkoztam arról, hogy azok közül, akik velem együtt léptek az irói pályára, alig él ma egy féltucat. Ott van Jókai, Gyulai, Lauka (Egy hang: Tóth Lőrinc még régibb generációból való.) Nem az bánt engem, hogy én öreg vagyok, hanem az, hogy kihalnak mellőlem, akiket ismertem és hogy a legujabb generációt már alig ismerem. Ujból is köszönöm az urak szives üdvözlését. (Élénk éljenzés.)

(Otthon küldöttsége.)

Az *Otthon*-kör deputációját *Rákosi* Jenő elnök vezette, meleg szavakkal üdvözölve az ujságirók atyamesterét.

Azt mondják, igy szólt, hogy tudatlanok és gyermekek az aggkoruak. Te rólad immár 50 esztendeje, hogy levették hivatalosan, hatósági okmány bizonyitéka alapján a tudatlanságot. Akkor megnyitották a te szemeidet és te azóta nyitott szemmel látod a világot, látod az életnek minden keserüségét, látod minden csalfaságát, látod minden hibáját, látod mindazt, amiből a tudó ember elveszti eredeti boldogságát. Ha te még sem vesztetted el, ha mindez tégedet ki nem ábrándithatott, csalódásba nem lökhetett és megtartotta benned azon tulajdonságokat, ami a tudó embereknek a kegyetlen sorsa, hogy az ő működésük szerzi meg a tudatlanoknak a boldogságot, ha te mind e tulajdonságaidat megtartottad, az onnan van, mert az isten tégedet felavatott azzel a tulajdonsággal, amely a tudást nem nélkülözheti, de nem veszti el a gyermeki ártatlanságát, gyermeki tisztaságát és az te benned az iró. (Tetszés és éljenzés.) Az irónak az a kegyelem jutott a gondviseléstől, hogy megmarad benne mindig egy bizonyos mértéke a gyermeki hiszékenységnek, amelylyel a világ csodáit nézi, megmarad a gyermek naivitásának egy része, amelytől a hitét az emberekben nem képes elveszteni, hanem megujulva ujra hisz, ujra szeret, ujra bizik és ugy éli végig egy bizonyos gyermekséggel egész idejét és sohasem szünt meg gyermek lenni. Itt van előttünk a mi kedves barátunknak és nesztorunknak példája. (Éljenzés.) Isten gondviselése, amely téged megáldott evvel az ajándékával, tartson meg tovább is addig, amig a végtelen isteni jóság és a végtelen isteni bölcseség tanácsa ezt jónak látja és engedje meg, hogy mindvégig gyönyörködjünk benned és te mindvégig szeress minket. (Hosszas élénk éljenzés.)

Dr. *Falk* Miksa igy válaszolt:

Én reám ez a beszéd több tekintetben is mély benyomást tesz. Annyiban tudniillik, amennyiben azt hiszem, hogy neki igaza van, hogy én bennem megmaradt, fájdalom, nem gyermeki, de megmaradt egy bizonyos idealizmus. Az itteni kereskedelmi világnak egy igen tekintélyes tagja, amikor velem disputált, a végén azt mondta nekem. Hagyjon nekem békét, maga idealista! Erre én azt mondtam neki: Uram, miért nem mondja ki inkább magyarán, hogy én szamár vagyok (Derültség), mert az urak előtt az egészen sinonim, az idealista annyit jelent, hogy szamár (Derültség.) De én megvallom, hogy dacára annak, hogy most 73 éves vagyok én, az én szamárságomat — értem az idealizmusomat — nem adom oda e praktikus uraknak az okosságáért. És én meg vagyok győződve, hogy az én velem sirba fog szállani. Hát igen nagyon köszönöm, hogy az én t. barátom, aki engem, ugy látszik, nagyon jól ismer, (Derültség.) éppen erről az oldalról jutalmazott. Köszönöm és reménylem, nem lesz oka megbánni, hogy engem oly jól ismer. (Éljenzés.)

Rákosi Jenő: Konstatálom, hogy az idealista szót nem használtam. (Tetszés és derültség.)

(A vidéki hirlapirók.)

Ezután a vidéki hirlapirók országos szövetségének küldöttsége tisztelgett. *Kulinyi* Zsigmond elnök hangsulyozta, hogy önként és szivük szerint csatlakoztak fővárosi kartársaikhoz; ők is lelkesedéssel igyekszenek követni azt a fényes példát és utmutatást, amelyet Falk félszázadon át nekik adott. Mi most — ugymond — az egész ország közvéleményének tolmácsaiként jöttünk ide, akik hirt hozunk arról, hogy méltóságodnak irói, hirlapirói, államférfiui kimagasló egyéniségét nemcsak itt, a haza szivében, hanem szerte az országban általános tisztelet és szeretet övezi körül. Beszéde végén a vidéki hirlapirók háláját, szeretetét és hódolatát fejezte ki a mester iránt, akinek fényes példáit követni életük legnagyobb céljának tart.

Válaszában Falk Miksa azt a hitét fejezte ki, hogy a fővárosi és vidéki sajtó egymást kiegészíti. Minden vidéknek megvannak a maga szükebbkörü érdekei is, amelyeket csak a vidéki sajtó kultiválhat. Én — ugymond — a vidéki sajtót nemcsak hogy nem nézem le, hanem igenis, elismerem fontos szerepét. Végül meghatottan köszönetet mond a szivélyes üdvözletért. (Éljenzés.)

A katholikus irók- és hirlapirók országos *Pázmán-egyesületének* nevében dr. *Margalits* Ede egyetemi tanár üdvözölte. *Falk* Miksát, aki rendkivül örült az egyesület üdvözlésének, mert abból azt látja, hogy van egy pont, ahol minden ujságiró találkozik, mindnyájan hazafiak vagyunk.

(A többi küldöttségek.)

A tiszteigő küldöttségek sorában most a *Lipótvárosi Kaszinó* következett *Lánczy* Leó vezetése alatt és szép emléktáblát nyujtott át, majd a jubiláns I. kerületi választói hozták el üdvözletüket, akiknek nevében *Babarczi Schwarzer* Ottó mondott beszédet. *Falk* Miksa meghatva mondott köszönetet és azután a küldöttség tagjaival hosszabb ideig elbeszélgetett.

Az *Osztrák Szakirók Egyesülete* egy pompás ezüst pajzsot hozott „a szabadság és jog harcosának"; a *Kereskedelmi Csarnok* nevében *Jellinek* Henrik üdvözölte Falkot, a *Pesti Lloyd-Társaság* deputációját *Kohner* Zsigmond vezette és *Falk* Miksa hangsulyozta válaszában, hogy azóta a harmincznégy év óta, amióta a Lloyd-társulatot tágabb családjának tekinti, egyetlen egy kellemetlen pillanata nem volt e társulattal. A *Keleti Akadémia* tanári kara is gratulált *Falk*nak *Kunos* Ignác igazgató vezetése alatt, továbbá a *Városi Villamos Vasut*, az *Angol-Osztrák Bank*, a Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság igazgatósága és végül a Kelenföldi Kaszinó választmánya *Kertész* Aba vezetése alatt.

Falk Miksa mindegyik küldöttséget rendkivül előzékenyen fogadta és meghatóan mondott köszönetet megjelenésükért.

Délután 2 óra felé járt az idő, amidőn az utolsó deputáció is eltávozott az ünepelt publicista lakásáról.

KÜLFÖLD.

A francia-török konfliktus vége.

— A *Budapesti Napló* táviratai. —

Páris, november 10.

A Havas-ügynökségnek azt jelentik Konstantinápolyból, hogy *Bapst* követségi tanácsos a portától *kielégitő nyilatkozatot kapott* a még elintézetlen francia követelésekre nézve, ugy, hogy a *török-francia konfliktus befejezettnek tekinthető.*

Konstantinápoly, november 10.

Minthogy a porta most már elfogadta a *francia követeléseket*, itt azt hiszik, hogy a francia-török konfliktus befejezéséhez közeledik. *Van még egy követelés*, amely még a tanulmányozás stádiumában van, de valószinüleg az is abban az értelemben fog elintéztetni, amint Franciaország kivánja.

Konstantinápoly, november 10.

Minthogy a francia-török konfliktus véglegesen elintőződött, a francia hajóraj ma elhagyja a mitilenei kikötőt.

Konstantinápoly, november 10.

Azt a hirt, hogy a porta megkérte Angliát, hogy védje meg Kis-Azsiát a franciák esetleges támadása ellen és ekkép teljesitse az 1878-iki egyezményt, teljesen alaptalannak nyilvánitják.

Páris, november 10.

A *Havas-ügynökség* jelenti: A török külügyminiszter a császári irodával egyidejüleg kibocsátott közleményben kijelenti, hogy a porta, miután Franciaország eredeti követeléseit teljesitette, az uj feltételeket is elfogadja. E szerint a porta:

1. elismeri a jelenleg fennálló francia iskolák törvényességét és megadja nekik a vámszabadságot az érvényben lévő szerződések és egyezmények értelmében;

2. elismeri a jelenleg fennálló francia kórházakat és egyházakat és egyházi épületeket, biztositván nekik a földadó- és vámmentességet az érvényben lévő szerződések és egyezmények értelmében;

3. beleegyezik az Örmény-Törökországban és Konstantinápolyban 1874-től 1876-ig lezajlott események alatt elpusztult vagy megrongálódott iskolák, kórházak és egyházi épületek ujra felépitésébe vagy tatarozásába;

4. kötelezi magát, hogy a jövőre nézve elismerteknek tekinti mindazokat az intézeteket, amelyeket Franciaország alapit, kibővit vagy restaurál, ha a császári kormány az értesitéstől számitott hat hónapon belül nem tesz kifogást;

5. szentesiti a kháldeus pátriárkha megválasztását.

Ezenfelül a francia nagykövetség iratokat kapott, amelyekből kitünik, hogy megkezdték a felsorolt pontok végrehajtását. *Delcassé* külügy-

miniszter erre értesitette a portát, hogy Franciaország ujra diplomáciai érintkezésbe lép Törökországgal és hogy egyidejüleg utasitotta *Caillard tengernagyot, hogy hagyja el Mitilenét.*

Páris, november 10.

A Havas-ügynökség jelenti: A *Caillard* tengernagy parancsnoksága alatt álló francia hajóosztály Mitileneből valószinüleg Szirába megy. *Constans* nagykövet legközelebb visszatér Konstantinapolyba.

Róma, november 10.

A *Voce della Verità* jelenti: A kháldeus patriárkha, akinek megerősitése tudvalevőleg egyik követelése volt Franciaországnak, e hó 7-én székhelyéről, Moszulból, azt táviratozta itt lévő titkárának, hogy megkapta a császári berátot, amely őt méltóságában megerősiti.

Salisbury a helyzetről.

— Távirati tudósitás. —

Budapest, november 10.

A politikai események közt, minthogy a francia-török konfliktusnak a mai nappal mégis vége szakadt, előtérbe lép *Salisbury* beszéde, amelyet szombaton a lordmayor-banketen mondott. *Salisbury* ezuttal is a délafrikai háboru folytatását hirdeti, de sokkal figyelemreméltóbb az európai helyzetről tett nyilatkozata, amely bizonyára csak a béke fennmaradásába vetett hitet fogja erősiteni. A nagyfontosságu beszéd, mint egy távirat jelenti, főbb pontjaiban igy hangzik:

Kétségtelen, hogy nyugtalanabb időket élünk, mint néhány évvel ezelőtt, de mégis sok dolog van, amiért hálásak lehetünk A királynő haláláról való megemlékezés után igy folytatta beszédét. Tekintettel azokra a bonyodalmakra és nehézségekre, amelyek között most Anglia van, gratulálhatunk magunknak ahhoz, hogy a *világbéke általában oly kevéssé zavartatott meg* és hogy a nagyhatalmasságoknál oly barátságos érzelmeket és oly korrekt magatartást találtunk. Mondhatom, ötven évvel ezelőtt nem igy volt. Közgondolkodásunk nagyfoku javulásának következménye, hogy mind e nehézségek között az európai hatalmasságoknál oly kedvező és bizonyára természetes pozicióinak örvendhettünk, ami nem kis előnyünk A Földközi-tenger keleti részén mutatkoztak ugyan kis felhők az utolsó hetekben, de — amint tudjuk — ismét eltüntek. Ez nagy siker. Nem hiszem, hogy ilyen nehézségek ötven évvel ezelőtt ilyen jelentéktelen nyomokat hagytak volna korunk történetében.

Igazán *nincs nyugtalanitó vagy komolyabb kérdés*, amelyről szólhatnék, kivéve egyet. Ez a nagy kivétel a szomoru, *sajnálni való délafrikai háboru*. Azt a peszszimizmust, amely minden nyilvános véleménynyilvánitásra kiterjeszkedik, nem tartom helyesnek. Hiszen igaz, hogy néha a dolgok nem vannak egészen ugy, ahogy kivánjuk, de az ebből folyó érzések csak annak a bámulatos gyorsaságnak tulajdonithatók, amelyivel a modern közlekedési eszközök dolgoznak, amelyek a közönség szeme elé tárják a csüggesztő eseményeket, amelyekről apáink csak hónapok multán értesültek. Salisbury nem lát okot oly nagy peszszimizmusra és nem is hiszi, hogy olyan hadviselésnél, amilyen Anglia mostani háboruja az angolok valaha megkiméltetik volna bizonyos viszontagságoktól. Minden, ami eddig történt, arra vall, hogy a mult eseményeiben semmi sincs, amiért bármennyire is meg kellene változtatnunk azt a hitünket, hogy a háboru nemsokára sikeres befejezésre fog jutni. Igaz, hogy ez a befejezés nem jött olyan hamar, amint vártuk. De az idegesség és csalódás érzése annak a ténynek tulajdonitandó, hogy a hadviselésnek azt a módját amelyet Anglia most visz, a mult század legtöbb háborujában nem méltatták kellően figyelemre A német-francia háboruban az orosztörök háboruban és más háborukban csak zárt csatákat vivtak és a mint a főváros és a kormány székhelye elesett, már nem volt sok tennivaló a békefeltételek megállapitásáig. Ez volt a háboruk rendes menete, de nem a háboru általános tipusa.

Nézete szerint az ilyen háboruk csak a legmüveltebb és a tudomány terén leginkább előrehaladott nemzetek között folytak. Ritkaságszámba ment hogy egy háborut a döntő ütközet után még folytattak. De azért mégis volt több eset, amikor ez megtörtént. Igy mindig lesznek, noha többé nem kétséges, de hosszadalmasabb harcok, amelyek nagy erőfeszitest követelnek és kellemetlen érzést keltenek azért, hogy a siker nem érhető el hamarább. De nem szabad azt hinni, hogy azért, mert ezt a guerillaháborát nem fejezték be olyan gyorsan, mint nagy seregekkel szemben lehetett volna, veszély forogna fenn vagy helye volna a kedvetlenségnek. Hiába, nem lehet elkerülni, hogy a guerilla háborut a maga külön törvényei szerint folytassuk és befejezzük. Igy történt több izben a 19. században is, amikor a hasonló körülmények között küzdő nemzetek háboru szintén tovább tartottak, mint eredetileg hitték. Ott a cserkeszek háboruja Oroszország ellen a bretonok háboruja a francia köztársaság ellen, a *bosnyákok háboruja Ausztria-Magyarország ellen* és tot az indiai lölkelés. Ne higyjük tehát, hogy Anglia egészen váratlan nehézségekre bukkant mert a háboru nem ért rögtön véget Roberts diadalai után. Szóló nézete szerint a háboru kinyujtása nem ok aggodalomra vagy csüggedésre. Nem akar most arról beszélni, milyen erőfeszitéseket tett a kormány, de mondhatja, hogy ama férfiak egyikének az itélete szerint, akiknek leginkább volt alkalmuk a tett intézkedéseket megitéliök, Anglia biztosan és lényegesen haladt hónapról-hónapra hétről-hétre. Azt a gyanusitást, hogy a háboru hosszadalmassága a kormány közönyösségének vagy hanyagságának következménye, határozottan vissza kell utasitani.

Kétségtelen, hogy a guerilla-háboru is sokat veszitett már jelentőségéből. Nincs is ok arra az állitásra, hogy a kormány elhanyagolja kötelességét a tábornokok követeléseinek teljesitésében és mindazokban az intézkedésekben, amelyek a háboru folytatásához szükségesek. Hiszen sokat kritizáltak, részint becsületes meggyőződésből, részint pártszempontból, de alapos vádat nem hoztak fel a kormány ellen A puszta ócsárlás céltalan dolog. Kéri tehát, mindazokat, akiknek netalán okuk van panaszra, adják elő panaszaikat, hogy a kormány megvizsgálhassa azokat. Mert a panaszok pozitiv előadása nélkül a kormánynak nincs módjában, hogy üres vádaskodások ellen védekezzék, különösen most, mikor a parlament nincs együtt.

A miniszter azután áttér a háboru mostani állapotára és azt mondja, hogy semmit sem tud azokról az állitólagos tárgyalásokról, amelyek a közvéleményt foglalkoztatják. A helyzet változatlan. Anglia semmit sem óhajt inkább, mint hogy visszahozza ezeknek a vidékeknek azokat a jótéteményeket amelyekben a brit birodalom, amint már nemzedékeken át megmutatta, gyarmatait részesiteni tudja. Anglia azt akarja, hogy azok a területek, amelyeken most a háboru dul, mihelyt visszatér a béke, azonnal szabadon élvezzék a polgári jogokat és mihelyt az idő és a körülmények engedik, az önkormányzat többi áldásaiban is részesüljenek, mint annyi más brit gyarmat. Amde nem volna összeegyeztethető Anglia biztonságával, ha azoknak a szomszédoknak, akik Angliát mindössze két nappal előzőleg történt bejelentés után megtámadták és nyilván sok éven át gyüjtöttek készleteket erre az óriási háborura, megadnók a függetlenséget. Ez volt Anglia álláspontja elejétől fogva és ebben nem is történt változás.

Salisbury azután célzást tett *Morley* beszédére, aki azt mondta, hogy a nehézség megszünnék, ha a mostani kabinetet olyan miniszterek váltanák fel, akik az engedékenység erényét gyakorolják. Salisbury nem hiszi, hogy Morley a mostani nagy nehézségeket olyan könnyen tudná elháritani az engedékenység politikájával. Nem is lát ez idő szerint olyan jeleket, amelyek arra vallanának, hogy a brit nemzet nem küzdene az ilyen változás ellen. A nemzet, ugy látszik, erősen el van tökélve arra, hogy megakadályozza a mostani délafrikai zavarok ismétlődését és ragaszkodik ahhoz, hogy bármily nagyok is az áldozatok és az erőfeszités, Angliának mégis keresztül kell vinnie ezt a dolgot, hogy a *birodalom határairól eltávolitsa ezt a mindig fenyegető, hatalmas veszedelmet.* Nagyon jól tudja, hogy a viszonyok a mult évhez képest nagyon megváltoztak és hogy a háboru már nem kelt olyan lelkesedést, mint a mult évben. Ez azonban, ugy látszik, nagyon kevés befolyást gyakorol a nemzet magatartására és a háboru befejezésére.

Meg van róla győződve, hogy bármi történik is, a nemzet soha semmiféle muló nehézség vagy képzelt csüggedés nem fogja eltántoritani attól, hogy a háborut a sikeres győzelemig folytassa. Valamely ország hatalma, a befolyás, amelyet a világ sorsára gyakorol, a pozició, amelyet a nemzetek között elfoglal, nem függ csupán a szenvedélyektől vagy a lelkesedéstől. Sokkal értékesebb és hatásosabb tulajdonsága valamely nemzetnek, amely attól a gondolattól van áthatva, hogy kötelessége és érdeke bizonyos magatartást követel, az a szikla erős elszántság hogy ha e kötelesség teljesitése muló kényelmetlenséget okoz is, egy pillanatra sem fog elcsüggedni és nem fog visszariadni attól, hogy mindig és ha kell, nagyobb időáldozat árán is keresztülvigye azt a politikát, amely az ő nézete szerint a birodalom politikája.

Pánizlám-mozgalom Tuniszban. A párisi lapok vészjósló hireket kaptak egy *pánizlám-mozgalomról*, amely Tuniszban és környékén indult meg s természetesen első sorban a francia és olasz érdekeket fenyegeti. A tuniszvidéki mohamedánság, amelynek egy része ezelőtt is a török szultán kalifaságát ismerte el, másik része azonban a Fezben székelő marokkói serifet tekintette egyháza fejének, most mind Konstantinápoly felé fordult és uj, *nemzeti törekvéseket* kezd táplálni. Ez a tuniszi bég ellen való állásfoglalást is jelent, aki maga a marokkai serif kalifaságát ismerte el. Érdekes tünet az is, hogy egy egész osztály elvetette az eddig viselt sesiát s most török módra egyszerü fezt hordanak fejükön. A lakosság, amely az európaiakkal szemben föltétlen alázatosságot és engedelmességet tanusitott, most *látható gyülölettel viseltetik az idegenekkel szemben.* A mohamedánság vak bizalmat tanusit a szultán iránt és szinte szabaditást vár tőle az idegen nyüg alól. Mindez a hangulatváltozás a *mohamedán papság izgatásainak tudható be*, amely tudvalevőleg a konstantinápolyi központ irányitása mellett a világ minden részében hirdeti a szultán kalifaságát és szitja a pánizlam törekvések tüzét. Illetékes francia körökben most kezdik észrevenni a tuniszi veszedelmet és egyrészt az államszervezet átalakitásával, másrészt egyéb szigoru intézkedésekkel akarják visszaterelni a tuniszi mohamedánság törekvéseit régi medrébe.

HIREK.

Budapest, november 10.

— **BUDAPESTI NAPLÓ. November 15-én uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.**

— **Apponyi Albert titkos tanácsos.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király november 5-ikén kelt kéziratával gróf *Apponyi* Albertnek, a képviselőház elnökének a titkos tanácsosi méltóságot dijmentesen adományozta.

— **Stefánia királyi hercegnő Zemplénben.** Megirtuk, hogy *Lónyay* Elemér gróf nejét, *Stefánia* királyi hercegnőt Sátoralja-Ujhelyen hivatalos fogadtatásban részesitették. Érdekes az a beszéd, amelyet a királyi hercegnő *Matolay* Etele alispán üdvözlő szavaira mondott.

Mindnyájoknak, — szólt a hercegnő, — kik eljöttek engem Zemplénben üdvözölni, legszivélyesebb köszönetet mondok a szép fogadtatásért. Már gyakran volt alkalmam a magyarok iránt táplált érzelmeimet kifejezni, melyeket anyám, mint magyar királyi hercegnő oltott belém. Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy ismételjem, miszerint mélyen szivembe van vésve a szeretet ezen lovagias nemzet iránt, mely örömben és bánatban mindig hüségesen velem érzett és *melynek királynéjává egykor lenni annyira örültem.* Isten mindenható bölcsessége másként rendelkezett. Ma engem itten nemcsak mint volt trónörökösnéjöket, de mint a haza egyik fiának nejét is üdvözlik. *Büszke vagyok* mint feleldhetetlen József nádor unokája *azon híres történeti nemzetség nevét viselni*, mely Magyarország fennállása óta mindig hüséggel volt a haza iránt.

Kitörő éljenzés kisérte Stefánia királyi hercegnő szavait, aki lebilincselő nyájassággal fogadta az üdvözléseket és a bemutatott urakkal hosszasabban társalgott. E közben Ambrózy Nándorné remek virágcsokrot nyujtott át a királyi hercegnőnek.

— **Előnév adományozás.** A király a személye körüli miniszter előterjesztése folytán *Tesléry* János honvédezredesnek és törvényes utódainak régi magyar nemességük épségben tartása mellett az *alsószelestei* előnevet dijmentesen adományozta.

— **Tisza Kálmán állapota.** *Tisza* Kálmán betegségében tegnap este hathatós javulás állott be, ugy, hogy a beteg már rendesen vacsorázhatott. Ma délelőtt a javulás fokozódott és a beteg az időt fenn töltö. Orvosai ma is meglátogatták s sokan jártak a palotában tudakozódni a beteg állapotá felől, kik mindannyian a legkedvezőbb választ nyerték.

— **Thaly Emil üdvözlése.** *Thaly* Emil miniszteri tanácsosnál, az Első cs. és kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság magyarországi képviselőjénél, ma testületileg tisztelegtek a társulat hivatalfőnökei, hogy őt tizévi igazgatói hivataloskodásának évfordulója alkalmából üdvözöljék és hü ragaszkodásukról biztositsák. *Radány* Dezső főfelügyelő s igazgatóhelyettes meleg szavakkal tolmácsolta a tisztviselőkar érzeilmeit és kiemelte *Thaly* Emil hazafias, igazságos, és céltudatos igazgatói működését. Az ünnepelt köszönő beszédében emlékeztette a megjelenteket, hogy tiz év előtt, hivatalba lépése alkalmával két célt tüzött ki maga elé, ugymint a társulat érdekeinek a magyar politika közgazdasági és nemzeti követelményeivel való összeegyeztetését s a társulat magyarországi igazgatásának igazságos, célirányos és hazafias szellemében való vezetését. Ha sikerült ezen két irányban eredményeket elérnie, az egyuttal a buzgó és lelkes magyarérzelmü tisztviselői kar érdeme is. Egyébként kéri, hogy a tisztviselői kar minden további ünneplésétől tartózkodjék és már e szivélyes emlékezés által is nagyon megtisztelve érzi magát. Az egybegyüllt tisztviselők lelkes éljenzéssel fogadták az ünnepelt férfiu beszédét és aztán egyenkint is hozzá siettek üdvözlésére. A tisztelgők jó kivánságaihoz bizonyára igaz szivvel csatlakozik az egész magyar közönség, mely ismeri *Thaly* Emil hazafias irányu munkásságát.

— **Uj templom Bécsben.** A Favoriten uj templomában ma tartották az első misét a *király*, *Ferenc Ferdinánd*, *Lipót Szalvátor*, *Frigyes* és *Rajner* főhercegek jelenlétében. Ott voltak még a legtöbb udvari és állami méltóságok, a közös miniszterek, az osztrák miniszterek, a király személye körüli magyar miniszter és más előkelőségek. A misét *Gruscha* biboros-hercegérsek celebrálta fényes segédlettel. Mise után bemutatták a királynak a templom épitésében közreműködött urakat.

— **Házasság.** *Silbiger* József posztónagykereskedő Miskolcon eljegyezte *Marmorstein* Sárika kisasszonyt Munkácsról.

— **Orosz szemorvos a trachomáról.** Külföldi szemorvosok, különösen olyan vidékekről, ahol a trachoma erősen el van terjedve, sürün keresik fel a budapesti Szent István-kórház trachoma-osztályát, amelyen dr. *Feuer* Nathaniel egyetemi tanár, a trachoma állami gyógyrendszerének tulajdonképpeni megalapitója Magyarországon, a trachoma-ellenes védekezés körül oly nagy eredményeket ért el. E téren Magyarország jóval előbbre van, mint a külföld. Legutóbb dr. *Reinhard* Gusztáv rigai szemorvos járt a magyar fővárosban s *Feuer* tanár kórházi osztályában behatóan tanulmányozta a trachoma-ellenes berendezkedéseket. Az orosz orvos, akit kormánya küldött Budapestre a trachoma-gyógyitás hatósági, illetőleg állami berendezéseinek vizsgálatára, Feuer tanár tanácsára lerándult Félegyházára is, ahol a belvárosi és két állami trachoma-orvos által vezetett pusztai trachomakezelés és a trachomás gyermekek számára felállított külön iskola méltán lekötte a jeles orosz szemorvos figyelmét és érdeklődését. Dr. Reinhard szerint ugyanis, szükebb hazájában — Livland- és Kurlandban — a 3 milliót számláló lakosság 20%-a, azaz 600.000 egyén, trachomás az iskolákban pedig minden 100 növendék között 30—60 szenved e bajban. Az orosz trachomabetegek között 50—65% sinylődik már olyan következményekben, melyek a látást tetemesen csorbitják, vagy egészen tönkreteszik, ugy hogy Oroszországban az eddigi — bár még szórványosan és csak feluletesen történt vizsgátatok szerint — 200.000 ember a trachoma következtében teljesen megvakult. Félegyházán, mely nagyon ragályozott vidéknek a központja, a lakosságnak jelenleg 4 százalékra trachomás és e betegek közt alig 2—3 százalékánál fordul elő a látást veszélyeztető szaruhártyabántalom, legtöbbnyire csak olyan betegeknél, akik nem rendszeresen kezeltetik magukat. A Félegyházán és Szegeden tapasztaltak után dr. Reinhard rigai szemorvos — saját kijelentése szerint — bátrabban fog orosz hazájában a trachoma-ügy rendezéséhez fogni, mert nálunk arról győződött meg, hogy szorgalommal és kitartással eredményeket lehet elérni a trachoma gyógyitása terén.

— **Gyorsiró-verseny.** *Az Országos Magyar Gyorsiró-egyesület* (Gabelsberger-Markovits-rendszer) vasárnap délután két órakor tartotta a képviselőházban irásversenyét. Összesen 134 pályamunka adatott be.

Az első díjat (220 szótag, 4 arany) nyerte Székely Károly orvostanhallgató és Mittelman Zoltán középiskolai tanuló (Ungvár); utóbbi nyerte a szépségi és szabatossági 1 aranyból álló külön díjat is. *Vidéki díjat* (1 arany): Perkács Béla (Szeged). *Elismerő oklevelet* Böröcz Mihály, Wagner József, Vajda Ármin, Lembert Gergely (Stolcze-rendszer), Tuschák Ignác, Vadász Imre és Boronkay István. *A II. fokon* (150 szótag) a 2 aranyból álló díjat nyerték Wimmer Béla reáliskolai tanuló (Debreczen) és Polgár Jenő joghallgató. *Vidéki díjak* (1 arany): Tomai Béla (Szeged) és Csobán András (Debreczen). *Könyvjutalom:* Lakatos Gyula és Rottmann József. *Elismerő oklevél:* Jaszenovics Géza, Wiener Mór, Kovács János István, Hrebeczki József, Schönberger Károly. *Hölgy-díj* (Glogowski-féle) 1 arany: Rosenberg Rózsi. *A VII. fokon* (150 szótag) az 1 aranyból álló díjat hibátlan munkálattal Veres Mihály főreáliskolai tanuló (Temesvár nyerte el. *Vidéki díjak* (1—1 arany): Sitz Antal (Debreczen), Moskovics Miksa (Ungvár); *Könyvjutalom:* Sztripszky Aladár (Ungvár), Klein Manó (Ungvár), Bernát Zoltán (Ungvár), Kell Mór (Temesvár), Baráth Elemér (Temesvár), Strasser Jakab (Pápa) és Katona Dávid (Szeged) *Hölgy-díj* (1 arany): Teplánszky Emilia; *Glogowski-díj* (1 arany): Weitzen Vilma. *Elismerő oklevél:* Friedmann Stefánia, Hoffmann Luiza, Behr Irén. *Könyvjutalom:* Mandel Jenő és Kurimay Mihály. Azonkivül e fokon 27-en nyertek elismerő okiratot.

— **A nápolyi pestis.** A nápolyi pestis keletkezésének és elterjedésének okait kutatta nemrégiben egy egészségügyi bizottság s kutatásai közben jutott arra a riasztó adatra, hogy a pestis elterjedésének egyedül az ellenőrző orvosok lelkiismeretlensége volt az oka. A révhatósági orvosok nem fogták föl nagyon lelkiismeretesen kötelességüket s a fertőzött vidékekről érkező hajókat csak nagyon fölületesen vizsgálták meg. Az első gyanus megbetegedésnél *tizennégy* orvos egyetértően *tévesen* állapitotta meg a diagnozist s mirigy-daganatot, tifuszt, tüdőgyulladást láttak a pestises megbetegedésekben. Valóban a gondviselés munkája volt, hogy ekkora tudatlanság és ily nagyfoku lelkiismeretlenség dacára a pestis nem öltött nagyobb arányokat Nápolyban. A közegészségügyi bizottság, mely a sulyos kötelességmulasztásoknak nyomára jutott, a lelkiismeretlen révhatósági orvosokra nagy pénzbüntetést mért ugyan ki, amivel azonban nem szerzett még garanciákat arra nézve, hogy ezek az orvosok a jövőben föl fogják ismerni a pestises megbetegedéseket.

— **A soproni bank bukása.** *Sopronból* táviratozzák, hogy *Printz* Ferenc városi árvaszéki elnök fegyelmi ügyét a közigazgatási bizottság fegyelmi tanácsa ma tárgyalta s Printzet az árvaszék határozatának önkényes megmásitásáért dorgálásra itélte. Enyhitő körülménynek vette Printznek 23 évi kifogástalan szolgálatát és azt, hogy a 12.885 korona kárt megtéritette.

— **Anarkhista-terjeszkedés.** Mialatt Európa csöndesen megnyugodott abban, hogy Mac Kinleyt meggyilkolták s egy pár hirlap erősen kifakadt az anarkhisták ellen, az amerikai anarkhia bajnokai szépen előkészitik jövendő működésük talaját. Igaz ugyan, hogy az amerikai köztársaság uj elnöke most már nem fog kezet azokkal, akik népgyülések alkalmával köréje sereglenek, de ez az óvintézkedés ugy látszik csak derüt kelt az anarkhisták táborában. A tett emberei most már nem elégesznek meg eddigi működésük körével s a fejedelmeken és államfőkön kivül a dusgazdag amerikai milliomosokra is kiterjesztik akciójukat.

A napokban egy brooklyni milliomost avval tiszteltek meg, hogy pokolgépet küldtek neki. A kis csomag nagyon sulyos volt s ez leltünt a milliomosnak, aki azonnal jelentést tett a rendőrségnél. A prefekturán óvatosan fölbontották a csomagot, melyben fenyegető levelet és egy kis dinamitbombát találtak.

— **A restaurált zólyomi vár.** A zólyomi várat stilszerüen restaurálta a müemlékek országos bizottsága. Minap vizsgálták elül a munkálatokat. A vár épületében a járásbiróságnak, főszolgabirói hivatalnak, az adóhivatalnak és a dohányraktárnak adtak helyet.

— **A kellemes kivégzés.** Mac Kinley gyilkosának kivégzése alkalmából, a tudomány emberei ujból feszegetik azt a kérdést, hogy a kivégzés melyik módja felel meg a halálraitélt kényelmi igényeinek. Lombroso Cézár abból a kriminalógiai elvből indulva ki, hogy a halálitélet nem megtorlás, hanem a társadalom megszabaditása a vészthozó elemektől, erősen kikel a villanyos kivégzés ellen. A halálitélet végrehajtásának ez a módja — ugy mondja Lombroso — hosszu előkészületeket igényel. A halálraitélt irtózatos lelki kinok közt kénytelen végignézni ezeket az előkészületeket s azonfölül hallatlan gyötrelmeket kell elszenvednie, amig a villamos áram testét megbénitja. Az orvostudomány ma már ismeri a halál előidézésének olyan módjait, melyek semmi kinzással nem járnak s melyekhez semmiféle előkészület nem szükséges. A kloroform vagy az éther kellemes hallucinációk közepette idézi elő a halált s ezenfelül feleslegessé tesz mindenféle előkészületet. Szóval, meg volna találva a módja annak, hogy a gyilkos urak kellemesen haljanak meg. A törvényhozások kezdjék el ezt a reformot.

De a gyilkos urak is tegyék kellemesebbé áldozataik halálát...

— **Letartóztatott „szerkesztő."** Mintegy szentesi távirat jelenti, a *Csongrádmegyei Ellenzék* szerkesztőjét, *Molnár* Lászlót a rendőrség letartóztatta. Kiderült róla hogy *Máté* Lászlónak hivják s a debreczeni ügyészség több rendbeli váltó- és okmányhamisitás miatt köröztette, Amerikába akart szökni Sima után, de indulása előtt letartóztatták.

— **Tüz a főposton.** Nagy riadalom volt ma este a főposta épületében. Este hét óra tájban ugyanis egyik második emeleti szobából nagy füst tódult ki. Egy postaszolga vette észre a füstöt s rögtön benyitott a szobába s látta, hogy az ott felhalmozott papircsomó ég. A következő pillanatban már elkiáltotta magát, hogy tüz van s egyuttal a telefonhoz szaladt, hogy értesitse a veszedelemről a központi tüzőrséget. Hamarosan ott termett a központi, az ötödik és kilencedik kerületi őrség és csekély munkával eloltotta a tüzet, amely — ha nem veszik olyan korán észre — könnyen veszedelmessé válhatott volna a főposta épületére nézve. A tüz valószinüleg valami eldobott égő gyujtótól támadt. A kár jelentéktelen.

— **Megszökött az itéletkihirdetés után.** Brassóból táviratozzák: *Taflán* Jánost, a nagyszebeni *Albina* hivatalnokát ma az esküdtszék kétnapi tárgyalás után szándékos emberölés miatt hét évi fegyházra itélte. Este 7 órakor *Taflán*, amidőn az itéletkihirdetés után vissza akarták kisérni a fogházba, kisiklott az őrök kezei közül és megszökött. Alkalmasint még *Brassóban* rejtőzik, de eddig nem akadtak rá.

— **Az aradi lopás tettesét elfogták.** A rendőrség tegnap a pályaudvaron elfogta *Gáspár* Lajos csavargót, akit azzal gyanusitanak, hogy ő volt a tettese annak a nagy aradi lopásnak, amelyet *Ginszky* Ferencné ellen elkövettek.

— **Rendőri hirek.** *Gulyás* Gyuláné magánzónő az éjjel Baross-utca 1. szám alatti lakásán mellbe lőtte magát. Sérülése könnyü, a lakásán ápolják. — *Sörtönpek* Róza mosónő Kenyérmező-utca 15. szám alatti lakásán maróanyagot ivott. A Rókusba szállitották. — *Piber* Antalné vendéglősnő Kőris-utca 10. sz. alatti lakásába betörtek s onnan 200 koronát érő ékszert elloptak.

— **Boston-kurzus.** Az immár divatossá vált Boston-tánc oly népszerüségnek örvend, hogy Róka táncintézetében külön tanfolyam nyilik e hóban. A tanfolyamot maga Róka Pál a kitünő boston-táncos fogja vezetni.

(x) **Csuz és köszvény** ellen elismert legkitünőbb szer a *Zoltán-féle kenőcs.* Ára 2 korona. Zoltán Béla gyógytárában, Budapest, V. Sétatér-utca és Szabadságtér sarkán.

(x) **Vásároljanak osztálysorsjegyeket Lukács Vilmos bankházában, Budapest, V., Fürdő-utca 10. Egy egész à 12 kor, 1/2 à 6 kor., 1/4 à 3 kor., 1/8 à 1·50 kor.**

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E.** vagy **E. K. E.** gyujtót.

E. M. K. E.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Kolozsvár, november 10.

A szokott érdeklődés mellett folyt le az *Erdélyrészi Magyar Közmüvelődési Egyesület* mai közgyülése, amelyet délután 4 órakor nyitottak meg Kolozsvárott a városháza nagy termében ott ahol, az egyesület 17 év előtt megalakult. Az idénre tervezett nagy ünnepségek elmaradtak, minthogy a Mátyás-szobor leleplezését elhalasztották, de a jövő közgyülésen, amelyet Nagy-Enyeden tartanak meg, nagyszabásu ünnepségek lesznek.

A közgyülésen gróf *Béldi* Ákos kolozsmegyei főispán, az egyesület elnöke elnökölt. Az előadó *Sándor* József országgyülési képviselő főtitkár volt. Jegyzők voltak: dr. *Csernatony* Gyula, *Nagy* Károly, *Fekete* Nagy Béla, *Balogh* Károly és *Eöry* Ernő. Jelen voltak: dr. gróf Kuun Géza az Emke diszelnöke, gróf Kornis Viktor alelnök, Zeyk Dániel Alsó-Fehérmegye, és gróf Bethlen Pál Beszterczе-Naszód főispánjai, Bartók György református és Ferencz József unitárius püspökök stb.

Üdvözölték a közgyülést a Emke elnöksége, Török Bertalan országgyülési képviselő, dr. Vajna Gábor brassói választmányi elnök és még sokan. *Berzeviczy* Albert a következő táviratot küldte az Emkének:

Személyesen meg nem jelenhetvén, az Emke működésének további sikerére irányuló legjobb kivánataimmal és rokonérzésemmel hazafias üdvözletem küldöm a közgyülésnek.

Gróf *Béldi* Ákos elnök a gyülést nagy figyelemmel hallgatott beszéddel nyitotta meg:

Midőn ezelőtt négy évvel, ugymond, 1897. november 14-én az Emke elnökévé választani méltóztattak, akkor tartott programmomban hangsulyoztam, hogy minden működésünkben a tiszta hazaszeretetnek és bölcs mérsékletnek kell minket vezetnie, elnémulván az Emke körében minden pártpolitikai felekezeti és osztályérdek s minden erőnkkel odatörekedvén, hogy nemzetünk müvelt, de első sorban magyar legyen, „mert nem kellene nekem kultura, — mondám — magyarság nélkül.

Négyévi működésünk után hogyan feleltünk meg eme feladatnak, itéljen erről a t. közgyülés, itéljenek a tagok, de egyet konstatálni akarok, mert konstatálnom kell, s ez az, hogy a béke és egymás megértése, egymás tisztelése és becsülése jegyében, ime, egyesületünk anyagi és erkölcsi felvirágzása folytonfolyvást előre ment. 1897. évi közgyülésünktől a hivatalos kimutatások szerint alapvagyonunk 2,278.738 korona 64 fillérről *2,589.008 korona 63 fillérre*, elköltheto évi jövedelmünk pedig *135.864 korona 08 fillérről 148.882 korona 43 fillérre emelkedett.* Oly eredmény ez, mely az általános gazdasági válság és pénzügyi pangás idejében, midőn minden egyes és minden társadalmi intézmény panaszkodik, méltán hálával és örömmel kell hogy eltöltsön a nemzet áldozatkészége iránt.

Részünkről nem is hálálhatnók meg ezt méltóbban, mint ha lassu, de szivós kitartással szolgáljuk a reánk bizott ügyet, s visszük előre annak virágzását és fejlődését, szeretve fajunkat és nem gyülölve senkit, templomot emelve az emberies és nemzeti közmüvelődésnek, amelyben egykor az egész ország lakosságának találkoznia kell.

Nagy bölcsességre vall, hogy az alapvetők ezt az intéséget létrehozták és a mi feladatunk most, nem lankadva, a kezünkben levő erkölcsi és anyagi eszközökkel haladni lépésről-lépésre előre.

Végül köszönetet mondott az elnök a direktóriumnak és a tisztikarnak és a haza s a király éltetésével fejezte be szép megnyitó beszédét.

A viharos éljenzéssel fogadott beszéd után a tagok részéről gróf Korniss Viktor fejezte ki az egyesület köszönetét és inditványára az elnöki megnyitót a jegyzőkönyvhöz csatolták. Az *elnök* ezért köszönetet mondott és inditványára viharos éljenzés közt a következő sürgönyt intézték gróf *Apponyi* Alberthez Budapestre:

Az *Emke* közgyüléséből egyhangu lelkesedéssel üdvözöljük nagyméltóságodat legmagasabb kitüntetése alkalmából. Nemzeti eseményünk vezérmunkása, egyesületünk örökös tiszteleti tagja sokáig éljen! Gróf *Béldi* Ákos elnök, *Sándor* József főtitkár.

Sándor József azután megtette jelentését a központ, a fiókválasztmányok és a vidéki gondnokságok és felügyelő bizottságok működéséről. A honi iparcikkek akciója alapján az illető gyárosok hálából eddig 18,349 korona 19 fillért adtak, mely összegből

az egyesület székely iparosnövendékek számára Budapesten és Kolozsvárt idővel 1—1 Székelyotthont akar létesiteni.

A jelentést tudomásul vették. Ezután a számvizsgáló-bizottság jelentést tesz, hogy az egyesületnél minden rendben találtatott.

A jelölő-bizottság jelenti, hogy az alapszabályok 16—17. pontja alapján a tisztikar hat évre és a választmány három évre lesz választva s miután az uj alapszabályok 1899-ben léptek életbe. ez idő szerint uj választásnak helye nincs, ellenben javasolja, hogy az eddigi tisztikar, mint a választmány iránt a közgyülés jegyzőkönyvi elismerésének adjon kifejezést, amit egyhangulag elfogadtak.

Ezután az alsó-fehérmegyei Emke fiókválasztmány elnökének, *Zeyk* Dániel főispánnak és a nagyenyeyi polgármesternek, *Varró* Lászlónak átiratait olvasták fel, melyek szerint az egyesületet ünnepélyesen meghivják, hogy a jövő évi közgyüiést *Nagy-Enyeden* tartsák. A közgyülés a meghivást köszönettel elfogadta s a jövő évi közgyülés idejét pünkösd másodnapjára tüzte ki.

Az elnök lelkes és buzditó záró szavai után az Emke 17-ik rendes közgyülése véget ért.

FŐVÁROS.

(*) **Jelölés.** A 45-ös választmány ma délelőtt ülést tartott *Kléh* István kir. udvari tanácsos elnöklete mellett. A választmány az üresedésben levő kerületi *elöljárói állásra Rózsavölgyi* Antal első osztályu jegyzőt jelölte.

A további jelölések a következők: a jogügy bizottságba *Szabó* Jánost a katonaügyi bizottságba *Rácz* Károlyt, a pénzügyi bizottságba *Ott* Lajost és *Eulenberg* Salamont, a közlekedésügyi bizottságba *Hahóthy* Sándort, a közjótékonysági bizottságba dr. *Ludvik* Endrét, a közgazdasági és közélelmezési bizottságba *Kozma* Gyulát.

Végül ujjáalakitották a *központi választmányt* a következő tagokkal: Osztroics Mihály, Scheich Károly Mauks János, Petri Ottó (uj) Bauer József (uj), Szabó M. Ferenc, Kollár Lajos, Moldoványi Sándor, Végh János, Kugler József, Halász Gyula (uj), Stern József, Török György, Hahóthy Sándor, Dobrovszky Ágoston, Preyer Hugó, Bródy Soma, Hüttl Tivadar, Stiller Mór, Schweiger Márton, Feleki Béla, Mérő János, Radocza János, Ráth Péter, Dózsa Kálmán (uj), Hudetz János (uj), Ehrlich G. Gusztáv, Popper Mór (uj), Novák Sándor, Winter Lajos, Weinszeisz Lajos, Hüvös József, Kleineisel Jakab, Bálint Sándor, Hindy Kálmán, Rök Géza.

SZINHÁZ, ZENE.

** **A Pillangó kisasszony — utólszor.** *Pálmay* Ilka vendégfellépteі iránt még mindig akkora az érdeklődés, hogy a *Pillangó kisasszony* és a *Szenes leány, szenes legény* vasárnapi előadására a *Vigszinház* nézőtere ismét zsufolásig megtelt. Az összes jegyek már kora délelőtt elkeltek. Annál sajnosabb tehát, hogy a müvésznőnek előbb kell Bécsbe utaznia, mint ahogy tervezte és igy félbe kell szakitania páratlan sikerü vendégszereplését. Holnap, hétfőn azonban még fellép. A müvésznő, bármily fontos ügyek szólitják is el, nem akart bucsuzatlanul távozni a budapesti közönségtől. Azért tehát holnap még eljátszsza két kiváló szerepét, a Pillangó kisasszonyt és Terézt, a szenes leányt.

** **Magyar müvésznő a külföldön.** *Bajor* Rizát a kolozsvári Nemzeti Szinház volt fiatal tagját, a *kölni Stadttheater* három évre szerződtette drámai hősnőnek. Bajor Riza, aki az országos sziniakadémiának volt ösztöndijas növendéke, két évvel ezelőtt a kolozsvári szinházhoz került s ott is feltünt gyönyörü organumával, nagy intelligenciájával. De itt nem talált elég tért tehetsége kifejtésére s felment Bécsbe, ahol háromnegyed év óta *Strakosch* Sándornak, a nagynevü tanárnak növendéke volt. A bécsi Volkstheater igazgatója szerződéssel kinálta meg a müvésznőt, de ő csak a kölni szerződés lejártával — három év mulva — fogadja el a bécsi szerződést.

** **Hangversenyek.** *Burmester* Willy hétfőn, november 18-án a Vigadó nagytermében tartandó saját hangversenyének müsorába közkivánatra. *Bach Ciaconneját* is fel fogja venni. Ezenkivül *Mayer Mahr* zongoramüvészszel *Beethoven* D-dur szonátáját is előadja és mint harmadik nagy számot, *Spohr* VII. versenyét játszsza el. Tekintettel a tanuló-ifjuság nagy tömegére, amely a nagy mestert a mult filharmoniai hangversenyen oly lelkesedéssel ünnepelte, intézkedés történt, hogy nagyobbszámu háromkoronás ülések is kerüljenek eladásra. A Burmester-est rendezője *Méry* Béla zenemükereskedése Andrássy-ut 12. szám. — Paderewski J. zongoramüvész — mint *Hamburg*ból jelentik, tegnap adta hatodik és utolsó hangversenyét zsufolt ház előtt. Paderewski erre az estélyre rendkivüli érdekes müsort állitott össze. melynek előadása után szünni nem akaró tapsvihar tört ki. Paderewskit ez az ováció ugy meghatotta, hogy impresszáriójának kijelentette, hogy az est egész bevételét, 12.000 márkát, a hamburgi szegényeknek adományozza. Budapesti hangversenye szombaton, november 16-án lesz a fővárosi Vigadó termében. Jegyek a *Harmonia* zenemükereskedésben (Váci-utca 20. sz.) kaphatók.

** **Yvette Guilbert Berlinben.** Yvette *Guilbert*, az ismert orfeumdiva az idei téli évadban a *berlini Central-Theater*ben fog saját társulatával vendégszerepelni. Első eset, hogy a nagy Yvette egy társulatnak a keretében mutatkozik be a külföldön.

** **A Grünfeld-Bürger-négyes.** A *Grünfeld-Bürger*-féle vonósnégyes november 17-én tartandó második népszerü kamara-hangversenye érdekes müsorral bir. *Klugharát Nádas dalait* adják elő zongora, mélyhegedü és oboára. Ehhez *Lenau* magyarázó szövegét *Abrányi* Emil fordításában *Csillag* Teréz fogja elszavalni; a zongorát *Szikla* karmester, az oboát pedig *Kruysiwyk* Walter játszsza. Azonkivül a *Magyar Kir. Opera* tenoristájának felesége, *Burrian-Jellinek* Franciska énekesnő először lép fel Budapesten; néhány dalt énekel *Fodor* Ernő zongorakiséretével. A társaság még *Schumann* f-dur vonósnégyesét és *Mozart*nak csak nemrég nyomtatásban megjelent egyik vonóshármasát adja elő, mely utóbbi szintén ujdonságszámba megy.

** **A wiesbadeni diszelőadások.** A *wiesbadeni* májusi diszelőadásokon, amelyeken a német császár is jelen lesz, *Gluck*: *Armida* cimü operáját, *Auber*: *Fekete dominó*ját, *Shakespeare*: *Velencei kalmár*ját és a német császár házi drámairójának, *Lauff* József tüzérszázadosnak *Unterm Sturmhut* cimü uj darabját fogják előadni.

** **Vidéki szinházak.** *Kövessi* Albert társulata két hét óta müködik téli állomáshelyén Kecskeméten, a közönség teljes megelégedésére. Általános a vélemény, hogy ilyen kitünően szervezett személyzet még nem játszott a kecskeméti szinházban. Az előadások jól vannak rendezve, gondosan betanulva. A müvészi személyzet jelesebb erői: Makó Ayda, Abonyi Aranka, Károlyiné. Hódosi Jolán, Kövessyné, Sziklai Szeréna, Somló Margit, Benedek Gyula Füredi Béla, Latabár, Juhász, Károlyi, Almássy. Nagy Dezső. Az igazgató megkezdte a klasszikus estek sorozatát; *Figaro házassága* került szinre s a cimszerepben Füredi Béla aratott megérdemelt sikert müvészi alakitásával. Ezután következik a *Szentiványéji álom*, *A fösvény*, *Romeo és Julia*, *III-ik Richard* szinrehozatala. A társulat most *A vörös talár*, *Pillangó kisasszony*, *A nevezetes kastély*, *Katalin* és *A modell* ujdonságokra készül.

** **A filharmonikusok harmadik hangversenye.** A *Filharmoniai Társaság* ezidei harmadik hangversenyét e hónap 30-án rendezi a *Vigadó* nagytermében *Kerner* István karnagy vezénylete alatt. *Ripper* Alice zongoramüvésznő és *Illyna* Lydia orosz operaénekesnő közremüködésével. *Ripper* Alice, a magyar születésü zongoramüvésznő tanitványa *Menten* Zsófiának és a mi jeles zongoramesterünknek, Tomkának. E hangversenyen előadásra kerül *Volkmann* gyönyörü B-dur szimfóniája. Jegyek már most kaphatók *Méry* Béla zenemükereskedésében (Andrássy-ut 12.)

** **Sudermann Párisban.** *Sudermann* Hermann, a hires német drámairó, a napokban *Párisba* megy, hogy megnézze a *Théatre Antoine*ban *A becsület* cimü darabjának egy előadását.

MÜVÉSZET.

□ **Klinger bécsi szerződése.** Néhány nappal ezelőtt volt szó arról, hogy *Klinger* Miksát a bécsi akadémia egyik tanári állására hivták meg. Ezt a hirt ma ujból megerősitik ugyan, de avval a hozzáadással, hogy Klinger a meghivás dacára sem megy Bécsbe, mert nem tudott olyan szerződést kapni, mint aminőt óhajtott. Klinger negyvenezer korona évi fizetést, egy mütermet s hathónapi szabadságot kért, a kormány azonban csak huszezer koronát ajánlott föl a müvésznek. Az osztrák kormány most egy müncheni tanárral tárgyal.

□ **Metszet-kiállitás.** Dr. *Térey* Gábor, az Országos Képtár igazgatója, külföldi mesterek és hazai müvészek metszeteiből, rézkarcaiból és szénrajzaiból kiállitást rendez. E kiállitás teljesen készen van már, a katalógus is most készül, ugy hogy november hó végén már be is mutatják a sajtónak, december elsején pedig megnyitják a nagyközönség számára.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Petőfi-Társaság ülése.** A Petőfi-Társaság ma délelőtt rendkivül látogatott felolvasó-ülést tartott *Bartók* Lajos elnöklete mellett. Elnök az ülés megnyitása után kegyeletes szavakkal emlékezett meg a társaság elhunyt tagjáról, *Bercsényi* Béláról, kinek emlékezetét jegyzőkönyvben örökitette meg a társaság.

Elsőnek *Koroda* Pál olvasta fel dr. *Maksziányi* Dezső vendégnek „Boldogasszony a müvészetben" cim alatt készülő nagyobb müvének előszavát. Szerző ebben mintegy programmját adja könyvének, egy a Madonnához intézett óhajszó alakjában.

Utána *Torkos* László *Aldás és Szerencse* cimü hosszabb elbeszélő költeményét olvasta föl, mely az Isten két angyalának, Aldás és Szerencsének vetélkedését tartalmazza az emberek boldoggá tételében.

A felhangzó hosszas taps után *Szabó* Endre lépett a felolvasó-asztalhoz s forditásokat mutatott be Tibullus latin költő elégiáiból. *Szabó* egy anthológia számára nyolc latin költő müveit forditja nyelvünkre s kitünő forditásai nemcsak tartalomra, de formára nézve is modernek s teljesen elütnek az eddig szokásban volt forditásoktól, melyek mereven ragaszkodnak az eredeti formákhoz.

Végül *Jakab* Ödön olvasta fel *A frakk* cimü humoros novelláját, mely mindvégig zajos derültségben tartotta a közönséget.

A felolvasó-ülést zárt értekezlet követte, amelyen elhatározták, hogy a jövő esztendőben a január 6-iki nagygyülésen megünneplik a társaság fennállásának negyedszázados jubileumát. Ez alkalommkl *Jókai* Mórt és *Szana* Tamást mint akik az elnökségnek a fönnállás óta tagjai, ünneplésben fogják részesiteni. A társaság egy könyvet is kiad, mely a 25 éves multnak történetét fogja tartalmazni.

A *Makai* Emil és *Bercsényi* Béla halálával megüresedett két tagsági helyre a választásokat december 27-én ejtik meg.

Elhatározta a társaság, hogy azok a tagok, kik székfoglalójukat eddig még nem tartották meg, a társaság jogainak gyakorlásában nem vehetnek részt.

A Petőfi-házra meginditott gyüjtés eddigi eredményz 40.359 korona.

A társaság megbizta *Bartók* Lajos elnököt, hogy nevében fejezze ki meleg köszönetét és elismerését a Petőfi-relikviák lelkes gyüjtőjének *Kéry* Gyulának, eredménydus működéséért, és hivja fel, hogy mint a társaság megbizottja továbbra is buzgólkodjék a relikviák gyüjtésének munkájában.

○ **Magyar Zsinagóga.** *Lebovits* József baranyamágócsi főrabbi szerkesztésében megjelenő *Magyar Zsinagóga* homiletikai szakközlöny szeptember és október havi füzetei megjelentek. Dr. Kiss Arnold, dr. Steinherz Jakab, dr. Klein Mór, dr. Wellesz Gyula, dr. Rosenberg Sándor, dr. Adler Vilmos és dr. Blumgrund Nettali főrabbi ünnepi, illetőleg alkalmi szónoklatain kivül különösen figyelemreméltó az a tartalmas emlékbeszéd, amelyet Löw Immánuel, a szegediek jeles főrabbija Szilágyi Dezső emlékének szentelt.

EGYESÜLETEK.

(Iparosok és kereskedők gyülése.) A VII. kerületi iparosok és kereskedők körének megalakitása tárgyában ma délután 3 órakor nagy értekezlet volt az Erzsébet-körut 27. szám alatt, melyen *Gerő* Ernő szervező-bizottsági ügyvezető beszédére *Pechó* János, *Weisz* Abrahám, *Levitusz* Béla iparosok és *Fehér* Márton kereskedő hozzászólásai után az egybegyültek egyhangulag elhatározták a kör megalakitását. *Horváth* Miklós magánhivatalnok a hivatalnokok részéről jelentette be az iparoskörnöz való csatlakozását. Végül előkészitő-bizottságot küldtek ki a november 17-iki nagygyülés előkészitésére.

(A Budapesti pincéregyesület) körének megnyitó ünnepségén a következő felülfizetések történtek: Louis *Francois* pezsgőgyáros 100 korona, *Drechsler* Béla 100 korona, *Törley* 60 korona. Továbbá felülfizettek: Ehm J., Krista F., Roják, Bokros K., Ulics Lőrinc, Förster Konrád, Teasdali, Budapesti Kávésipartestület, Huber, Foltim Antal, J. J., N. N., Beneth, Kassay, Atzél M., Förster, Hoffer, Samu, Németh, Kloss K., Zimmel, Hajba, Sárközy, Schwarz, Reinprecht, Kornél, Riegel, Pajer, Friedmann, Katona, Asorusky, Benyovits, Wollner, Bernát, Mätz M., Kommer B., mindössze 570 korona, s levonva ebből az összes kiadást, maradt tiszta nyereség 1505 korona, mely összeg egyrészt a segitő-alap, másrészt pedig a könyvtár javára forditanak.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Fogház per prokura.** *Pollák* Henrik és *Scherl* Sándor ujpesti mészárossegédek ültek a vádlottak padján közokirathamisitás vétségével vádolva. *Scherl* Sándort 1900. évi február 25-én az ujpesti rendőrkapitányság testi épség elleni kihágás miatt elitélte 60 korona pénzbüntetésre, esetleg háromnapi elzárásra. Jogerős lévén az itélet, Scherl nem akart fizetni, sem „ülni." Barátnője, *Kreisel* Mária ekkor azt a tanácsot adta neki, hogy kérje meg Pollák Henriket, ez majd ülni helyette a három napot. Scherl tényleg tárgyalni kezdett ez ügyben Pollákkal s az egyezség csakhamar létrejött közöttük. Scherl átadta az itéletet, az idézést s „fáradságdijat", 5 koronát, Pollaknak, mire ez bement az ujpesti rendőrkapitánysághoz s itt magát Scherl Sándor néven igazolva, hiánytalanul kiülte a három napot. Talán örök titok maradt volna ez a helyettesités, ha *Kreisel* Mari nincs beavatva a dologba. Pár hónappal az eset után Scherl összeveszett Kreisel Marival s ez bosszuból feljelentette a dolgot a rendőrségnél. A meginditott vizsgálat befejezte után a törvényszék mindhármukat közokirathamisitás vétsége miatt helyezte vád alá azért, mert Pollák a rendőrkapitányságnál hamis adatokat mondott be személyéről a rabokról vezetett törzskönybe s itt Scherl nevét is aláirta. A Szabó biró elnökletével ma tartott tárgyaláson csakis Scherl és Pollák jelentek meg. *Kreisel* Mari időközben nyomtalanul eltünt. A megjelent két vádlott, amit csak lehetett, a távollevő Kreisel Marira akart háritani. Csak azt ismerte be Pollák, hogy Scherl helyett leülte a három nnpot, de ezt puszta szivességből tette. nem pedig 5 koronáért. A törvényszék dr. Polgár Viktor alügyész vádja után Scherlt és Pollákot közokirathamisitás vétségéért 14 napi fogházra itélte. Kötelezte továbbá Scherlt a rendőrség által kimért büntetés személyes elszenvedésére. Az ügyész megnyugodott, az elitéltek felebbeztek. Kreisel Máriát a törvényszék országosan körözteti.

A koponyagyüjtő.

Budapest, november 10.

A berlini törvényszék a minap olyan bünpört tárgyalt, mely borzalmasság tekintetében élénken emlékeztet a középkori halottrablási históriákra. A vádlott dr. *Hebold* Ottó kórházigazgató volt, ki nagy tekintélynek örül a berlini orvostudományi körökben. Egy *Wiebe* nevü munkás azt a panaszt emelte ellene, hogy a kórházban elhalt tizenhatéves leányának fejét a kórházigazgató a sirból kilopta. A fiatal leányt ugyanis eltemették, de a temetést követő éjjelen dr. *Hebold Klaburde* nevü kórházi főápolóval kinyitotta a sirt, levágta a fiatal lány fejét s a laboratóriumba vitte. Az apa hullacsonkitás cimen kérte megbüntetni az igazgatót és a főápolót.

A törvényszék mind a kettőt vád alá helyezte. A nagy érdeklődés között megtartott tárgyaláson a tudós vádlott nem tagadta a terhére rótt cselekményt. Elösmerte, hogy cselekedete a törvénybe ütközik, de ő előtte komoly tudományos célok lebegtek. A hallgatóság hátborzongása között vallotta be, hogy ő koponyákat gyüjt.

— Milyen koponyákat? kérdezte az elnök.

— A kórházban elhunytak koponyáit.

— S mit tesz ezekkel a koponyákkal?

— Valamennyit preparálva, egy szekrénybe helyezem el.

Vallomásának további során elmondotta, hogy ő a családtagok gyöngéd érzéseire való tekintetből a felboncolt halottakat egész nyugodtan eltemetteti s csak a sirból hozatja haza a koponyákat, amelyeket a tudomány fejlesztése érdekében tanulmányoz.

A törvényszék több orvosszakértőt hallgatott ki. Az elnök azt a kérdést intézte hozzájuk, hogy a fakultás hogyan vélekedik a vádlott cselekménye felől?

Az orvosszakértők határozottan a kórházigazgató javára vallottak. Nincs tudomásuk ugyan arról, hogy a kórházban elhunytak tetemeit megcsonkitanák, de ha ilyesmi történik, a fölött ők nem ütköznének meg. Valamennyi orvosszakértő azt mondotta, hogy a dr. Hebold által gyüjtött koponyáknak nagy tudományos értéke van. Ami pedig a szóban forgó Wiebe-leány koponyáját illeti, az olyan rendkivüli, hogy a tudományra nézve határozott veszteség lett volna, ha azt a vádlott tudós meg nem szerezte volna gyüjteményének.

A törvényszék a szakértők vallomása alapján elismerte, hogy dr. Hebold Ottó nem rosszhiszemüleg cselekedett, mikor a törvénytelenséget elkövette. Ezt tekintetbe véve, a büntetés minimumával: háromnapi fogházzal sujtotta. A főápolót teljesen felmentette a törvényszék, mert ő csak fölebbvalójának parancsát követte.

Ha meggondoljuk, hogy száz év előtt még sok helyütt halálra itélték a halottrabló orvosokat, ugy a berlini itélet elég enyhének mondható.

SPORT.

*** **Tornaverseny.** A *Nemzeti Tornaegylet* ma este 7½8-kor tartotta első háziversenyét a közönség nagy érdeklődése mellett. A verseny szabadgyakorlattal kezdődött, majd szertornázás, végül versenyek következtek. Győztesek voltak: *Nagel* Marcell, *Bruckner* Ernő, *Horváth* Mihály, *Fóthi* Nándor, *Sulyok* János, *Weinmann* Alfréd. A győzteseknek *Bernáth* Béla országgyülési képviselő lelkes szavak kiséretében osztotta ki az ezüst- és bronzérmeket. Az ünnepélyt társasvacsora követte az egylet vivótermében.

*** **Alag! lóversenyek.** Ma nyert végleges befejezést a monarkhia sportszezonja. A bucsuzóra a hideg idő dacára nagyszámu közönség gyült egybe, bár a lóanyag legnagyobb része már téli nyugovóra tért. Az egyes futamokban nagyobb mezőnyök indultak. A nap nagyobbára a favoritoknak kedvezett. A részletes eredmény a következő:

I. **Nyeretlenek eladóversenye.** Dij 1200 korona. Távolság 1200 méter. Gróf Károlyi M. **Pile ou face**ja (Hujber) első, lovag Lederer S. Mintája (Benki) második, gróf Orsich P. Messenger Boy-ja (Németh) harmadik. Azután Valse blen, Gerle, Hajas, Vega. Totalizatőr: 10 : 85. Helyrefogadások: I. 50 : 74. II. 50 : 86. III. 50 : 206.

II. **Eladók versenye.** Dij 1000 korona. Távolság 3200 méter. Gróf Pejacsevich **Hastrmann**ja (Szemere) első, Felberth főhadnagy Ladroja (Tulajdonos) második, gróf Schönborn Sári volt a neve (Pfeifer) harmadik. Azután May's Slave, Gazduram. Totalizatőr: 10 : 16. Helyrefogadások: I. 50 : 62. II. 50 : 86.

III. **Gátverseny-handikap.** Dij 1500 korona. Távolság 2400 méter. Gróf Orsich fh. **J insiste**je (Bhorn) első, Geist G. Mr. Johnja (Máchán) második, ifj. Dávid E. Cresholt (Rosack) harmadik, azután Hammamelis, Kigridic, Néha-Néha, Délibáb, Anita, Barbara, Luky Six. Totalizatőr: 10 : 39. Helyrefogadások: I. 50 : 94. II. 50 : 98. III. 50 : 138.

IV. **Bohême akadályverseny.** Dij 1200 korona. Távolság 4000 méter. Gróf Orsich főhadnagy **Különcje** (Folbeck) első, Horthy I. Almomja (tulajdonos) második, Geist G. Részesje (Krause) harmadik. Totalizatőr: 10 : 28.

V. **Novemberi dij.** Dij 1200 korona. Távolság 1600 méter. Gróf Schönborn F. **Gaudrioleje** (Pejacsevich) első, Geist G. Nyakasa (Horthy) második, Magyar ezredes Hamletje (Krause) harmadik, azután Csendes, Melba, Keménylegény. Totalizatőr: 10: 42. Helyrefogadások: I. 50: 192 és II. 50: 146.

VI. **Eladó kétévesek handicapja.** Dij 1200 korona. Távolság 1000 méter. Jankovich-Bésán **Kendező**-je első, Geist G. Szerencsé-je (Csuvár) második, báró Schossberger L. Hogy volt-ja (Svadlann) harmadik. Azután: Cartell, Ladysmith, Felicitas, Lator, St. Hourrat. Totalizatőr: 10 : 53. Helyrefogadások: I. 50 : 84. II. 50 : 73. III. 50 : 72.

Nyilttér.

Byrolin és Byrolin-szappan fölülmulhatatlan és nélkülözhetetlen a bőr és szépség ápolására. Fényes bizonyitványok a legelső orvosi tekintélyektől. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban, illatszer-kereskedésekben és közvetlenül a gyárosnál

Dr. Graf & Comp. Wien, VI. Amerlingstrasse 2.

Grác! Szanatorium Grác!

Meerscheinschloss

idegbetegeknek, ödülő-betegeknek és **morfiumbetegeknek. Legujabb gyógyberendezések, kombinált villamos fényfürdők, hizási** és **más individuális táplálé-gyógymód.** Képes prospektusok ingyen.

Helyiségváltoztatás.

Üzlethelyiségeink f. hó II-től kezdve **ujonnan felépült**

„Füszerudvar“ áruházunkban

V., Hold-utca 4 a. sz.,

a Perczel Mór-utca sarkán,

szemben az V. ker. vásáresarnokkal és az uj postatakarékpénztár-épület mellett léteznek.

Budapest, 1901. november hó.

Wertheimer és Frankl,

gyarmatáru nagykereskedő és első magyar gőzkávépörkölde.

Uj sürgönycimünk: „Füszerudvar“ BUDAPEST.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Egy gyülés. Nem igen lehet kiformálni a helyes nevét, hát egyszerüen igy nevezzük el: egy gyülés. Névtelenül hivtak össze névteleneket egy budapesti fogadóba azzal a céllal, hogy a Budapesti Közuti Vasuttársaság részvényeseinek érdekeit akarják megóvni. Ugy látszik, a Közuti Vasut tényleges részvényeseinek az a véleménye, hogy érdekeiket a társaság vezetése, üzleti politikája, ereje és eredményei kitünően megóvják, mert nem igen akarják javukat, hasznukat és jövendő várakozásaikat olyan faktorokra és utakra bizni, amelyek szokatlan, megokolatlan és üzleti tekintetből nem is érett eszközökkel akarnak nem bajt csinálni, mert azt nem lehet, hanem kicsiny célzataik iránt figyelmet kelteni. Megvolt a gyülés és elhatározták benne, hogy nagyobb mértékben fognak érdeklődni a Közuti Vasut közgyülése iránt. Azt hiszszük, ezt a társaság igazgatósága szives örömest látja, mert ezideig is a legnagyobb nyilvánossággal tartotta meg közgyüléseit és nem rajta mult, legalább ugy látjuk mi, hogy akiknek most nagyobb mérték kell az érdeklődésben, ezideig kicsi mértéket vettek ki maguknak. Mert igenis, az ut, amelyen egy részvénytársaság menetét, céljait, terveit és eredményeit okosan, higgadtan és hasznosan meg lehet vitatni, az a közgyülés, ahol minden érdekelt tényező kérdezhet és a felelős vezetés nyilatkozni tartozik. Ugy tudjuk, hogy a Közuti Vasut igazgatója ezt a feladatát a legliberálisabb felfogással teljesiti és a legutóbbi közgyülésen állott mindama kifogások elé, amelyeket a mostani kis mozgolódást szitó ur, vagy urak emeltek. Sőt egy ponton felvetette a bizalmi kérdést, amelyre igen spontán bizalmi tüntetés volt a válasz. Ha ezek után a közgyülési határozat egyes vonatkozásai birói utra tereltettek, ez egy rendes részvénypör, amely minden aktájával a maga hivatalos foruma előtt van és várja az eldöntést. És amikor egy ember, vagy egyesek oly keveset tartanak a maguk igazáról, hogy be nem várva a birói döntést, még mitingekkel is zavarják a vizet, hogy gyöngécske céljaiknak valamiféle hangulatot csináljanak, ez történhetik sok minden érdekből, csak éppen a részvényesek érdekéből nem, mert ez az érdek tiltja egy nagy arányu, fényes hitelü, országos tekintélyü és közérdekből, valamint vállalati érdekből egyaránt elsőrangu társaság tekintélyének mindennemü szándékos tangálását. Ugyis hiu és kicsinyes kisérlet az egész.

TÁVIRATOK.

Bécs, november 10. A *király* ma délután magánkihallgatáson fogadta *György Vilmos* braunschweiglüneburgi herceget és *Albrecht* schaumburg-lippei herceget.

Bécs, november 10. *Frigyes* főherceg és *Izabella* főhercegnő leányaikkal, *Mária Krisztina*, *Mária Anna* és *Mária Henriette* főhercegnőkkel ma délután Seelowitzba utaztak.

Athén, november 10. *Asztakoszban* a kikötőn tul gyakorlatozó „Royal Sovereign“ angol páncéloshajón tegnap egy nehéz ágyu felrobbant. Egy tiszt és hat tüzér meghalt, a parancsnok és 13 matróz sulyosan megsebesült.

Li Hung Csang halála.

Peking, november 10. Az idegen követek ma délután *Li Hung Csang* lakására mentek, ahol az osztrák-magyar követ, mint a diplomáciai testület doyenje részvétiratot olvasott fel, amelyre *Li Hung Csang* legöregebb fia köszönetének kifejezésével válaszolt. A gyászünnepség a Khinában szokásos szertartásokkal fog végbemenni.

A francia sztrájk.

St.-Etienne, november 10. A munkástőzsdén tartott gyülésén 600 bányamunkás az általános sztrájk elhalasztását határozta el.

Páris, november 10. St.-etiennei jelentések szerint a bányamunkások szövetségének titkára kijelentette, hogy ha a nyolcórai munkaidő és az évi 720 franknyi aggkorbiztositás tekintetében a válasz nem lesz kielégitő, egy héten belül kihirdetik az általános sztrájkot.

Véres választások.

Barcelona, november 10. A mai községi választások nagyon viharosan mentek végbe. Számos kataloniai választókerületben véres összeütközések voltak. A *republikánusok többször revolverből lőttek.* Az eddigi jelentések szerint egy ember meghalt, 40 megsebesült.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Sorsjegyekről.

Bács-Almás. 3650. számu Windischgrätz-sorsjegye 33 délnémet értékü forintot nyert. — **192377. sz. előfizető.** 32515. számu Clary-sorsjegye 126 koronát nyert. — **B. G.** 979/6. magyar vöröskereszt sorsjegye 13 koronát nyert a törlesztő huzáson. — **Cz. M.** *Mura-Szerdahely.* 6127/75. Bazilika-sorsjegye 12 koronát nyert a törlesztő huzáson. — **St. G.** *Kaposvár.* 3732/40. Rudolf-sorsjegye 24 koronát nyert. — **Jegyző.** 56482. számu osztálysorsjegye 200 koronás nyereménynyel lett kisorsolva.

H. A. *Losonc*, **K. J.** *Igal* **Egyház-Marót, V. D.** *Gálosfa*, **L. D., H. J., P. J.** *Bajesd*, **T. A.** *Porpácz*, **A. H., J. R., E. S.** *Pladány*, **Szepetneki előfizető, G. S., D. J.** *Mező-Bánd*, **T. J.** *Pápa*, **A. G.** *Budapest*, **M. D.** *Nagy-Körös*, sorsjegyök nem nyert.

Szalai és Társa bank és váltóüzlete

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főárusitója

Budapest, VII. Erzsébet-körut 12.

Vesz és elad sorsjegyeket, értékpapirokat és állampapirokat a napi áron, elad sorsjegyeket **részletfizetésre**, ellenőrzi a sorsjegyek huzásait, beváltja a **kisorsolt sorsjegyeket** és az esedékes szelvényeket. — **Pénzkölcsönt** nyujt mindennemü sorsjegyekre és értékpapirokra.

Napirend.

Naptár: Hétfő, november 11. Római katholikus: Márton pk. — Protestáns: Márton. — Görög-orosz: (október 29.) Ábrahám. — Zsidó: Marcheschwan 29. — Nap kél: 6 óra 45 perckor. — Nyugszik: 4 óra 10 perckor. — Hold kél: 6 óra 44 perckor reggel. — Nyugszik: 4 óra 20 perckor délután. — Ujhold 8 óra 34 perckor délelőtt, — Hold a földtávolban 1 órakor délután.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

Nemzeti Muzeum. Természetrajztár, d. e. 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődijjal megtekinthetők.

Országos képtár zárva.

Iparmüvészeti muzeum zárva.

Teknologiai iparmuzeum d. e. 9—1-ig.

Mezőgazdasági muzeum zárva.

A földtani intézet muzeuma zárva.

Közlekedési Muzeum a Városligetben nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Magyar kereskedelmi muzeum a városligeti iparcsarnokban délelőtt 9 órától 2 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobdja nyitva délelőtt 10—12-ig.

Magyar Kereskedelmi Muzeum, igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

M. KIR. OPERAHAZ.
Hétfő, 1901. november hó 11-én.
Zárva.

NEMZETI SZINHAZ.
Hétfő, 1901. november hó 11-én.
Bánk bán.
Eredeti szomorujáték 5 felv. Irta Katona J.
Személyek:

II. Endre	Somló	Zászlós ur	Faludi
Gertrud	Jászai	Petur bán	Szacsvay
Ottó	Horváth	Myska bán	Abonyi
Bánk bán	Pálfy	Sólom	Mészáros
Melinda	Paulayné	Bendeleiben	Nagy Ib.
Mikhál	Egressy	Biberach	Gyenes
Simon	Körösmezei	Tiborc	Ujházi

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.
Hétfő, 1901. november hó 11-én.
A vestaszüzek.
Operett 3 felvonásban. Szövegét irták Depré és Bernéde. Forditották Bálint Dezső és Mérei Adolf. Zenéjét szerzették Le Rey és Clerice.
Személyek:

Diogenes	Ráthonyi	Lysias	Palásthy
Patacles	Szi klay	Domocos	Mátrai
Pyrogena	Ledofsky	Bacchis	Margó
Scopas	Dalnoky	Callyx	Turcsányi
Penelope	Sziklainé	Pyrrha	Almássy
Cypris	Szoyer	Lampeas	Stoll B.

Kezdete 7½ órakor.

VIGSZINHAZ.
Hétfő, 1901. november hó 11-én.
Pálmay Ilka asszony vendégfelléptével:
Pillangó kisasszony.
Énekes dráma 2 szakaszban. Irta Belasco Dávid. Forditotta: Faludi Miklós. A prológust irta Heltai J.
Személyek:

Pinkerton	Bihari	Nakodo	Rónaszéki
Kitty	Szerémy G.	Pillangó k. a.	Pálmay
Sharpless	Balassa	Suzuki	Rostagni
Yamadori	Szerémy	Prológ	Lenkei

Utána:
Szenes leány, szenes legény.
Operett 1 felvonásban. Irta Philipe Gille, Zenéjét szerzette Costé.
Személyek:

Teréz	Pálmay	Bidard	Vendrei
Pierre	Szerémy	Tardivel	Rónaszéki

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.
Hétfő, 1901. november hó 11-én.
Zilahiné S. Vilma vendégfelléptével.
Katalin.
Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irta dr. Béldi Izor. Zenéjét szerzette Fejér Jenő.
Személyek:

II. Katalin	Zilahiné	Mária	Rózsa
Gr. Gurackij	Szirmai	Olga	Nyári
Buranov Iván	Szabó	Télémaque	Németh
Trojkov Fedor	Tollagi	Duplessis	Küry
Alekszej	Nagy	Anica	Bojár
Sunderland	Ujvári	Gregor	Kiss M.
Dacskov	Havasi	Tiszt	Szerdahelyi

Kezdete 7 órakor.

URANIA SZINHAZ.
Hétfő, 1901. november hó 11-én.
Monte-Carlo és a Riviera.
Irta Salamon Ödön.
Kezdete 7½ órakor.

Folies Moderne
Kerepesi-ut 63. szám.
9½ órakor. Ma 9½ órakor.
Az Aranyossy ház.
Eredeti bohózat. Irta: Modern.
11 órakor
UJ! Pinkász & Co. UJ!
Német bohózat. Irta: Taufstein Louis.

Salo Pinkás, ruhakereskedő	Müller úr
Rosl, leánya	Halmi k. a.
Krempenschlag Aron, társa	Fleischmann úr
Knoblauch Simon, factotum	Halmi úr
Erich Kaiser, postahivatalnok	Roland úr
Schermeisl Laurencia, zongoratanitónő	Müllerné assz.
Sumser Rudi	Hegyi
Leni mosonő	Werner k. a.

Történik a Petőfi-uteában, jelenben.
Nappali pénzt. d. e. 11—12, d. u. 3—5-ig, este 7-től kezdve.
A téli kertben 12 órától kezdve reggeli 5 óráig hangverseny.

FŐVÁROSI ORFEUM
Nagymező-utca 17.
Az uj novemberi müsor.
Kezdete 8 órakor.
Heloisa Titcomb délamerikai sanszonett, **Paulton és Doley** komikus kerékpárosok. **Les Trombettas** olasz kettős. **The 3 Harweys** drótkötél-művészek. **Les Pronays** nemzetközi énekesnők. **Arcansas** táncosnő. **Lorette** élőképei kutyájával **Ben**-nel. **Soltész,** a Magyar Szinház volt tagja. **Mariot** komikus. **Leony** berlini szubrett.
Tovább szerződtetett: Baumann Károly Fregoli-par diája val. **Conchas Pál** utolérhetetlenül erős ekvilibrista. **Maisano** zene-excentrikusok. **Vanola** antipodista. **Kozmográf** uj képsorozat.
A télikertben reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez.
Jegy elővételi dij nélkül váltható délelőtt 10-től 1-ig a pénztárnál.

Fairbanks
mérleg és gépgyár r.-t.
Budapest, Andrássy-ut 14.
Gyár: **Váczi-ut 156.**
ajánlja:
Szőlő, bor és mezőgazdaságok czéljaira kiválóan alkalmas elismert kitünő mérlegeit.
Megrendelések közvetlen irodánkhoz Andrássy-ut 14 sz. intézendők.
Gazdasági egyesületi tagok tetemes árkedvezményben részesittetnek.

Szinházak heti müsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház
Kedd	Ninon A babatündér	A vörös talár	Nevezetes kastély	Katalin	Svihákok
Szerda	Nincs előadás	Hannele A nevelő	Üzenet a Marsból	Jafet 12 felesége	A veszta-szüzek
Csütörtök	A bibliás ember	A bölcső A medve	Üzenet a Marsból	A gyimesi vadvirág	Svihákok
Péntek	Nincs előadás	A vörös talár	Üzenet a Marsból	Teréz kapitány	A gésák
Szombat	Észak csillaga	Hannele A nevelő	Szivem	Teréz kapitány	A gésák
d. u.	—	III. Richárd	Szeneslegény Pillangó k. a.	Teréz kapitány	Svihákok
Vasárnap este	Tristan és Isolde	A bor	Üzenet a Marsból	A toloncz	A gésák

Ő csász. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.
A polgári jótékonycélokra szánt
XXXIV-ik cs. kir. államsorsjáték.
Ezen az Osztrák birodalomban **egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 16.404 nyereményt** tartalmaz **készpénzben 442.900 korona** összegben
A Főnyeremény 200.000 koronára rúg.
A nyeremények kifizetéséért a cs. kir. lottójövedék kezeskedik.
A huzás visszavonhatlanul 1901. évi december 12-én fog megtartatni.
Egy sorsjegynek ára 4 korona.
A sorsjegyek Bécsben a cs. és kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7 sz. a., továbbá lottógyüjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirda- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. **A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.**
A cs. és kir. lottojövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Szabadalom.
A m. kir. belügyminiszterium által 1900. évi március hó 21-én 28722. szám alatt jóváhagyott alapszabályok szerint működő és tagjai fölött fegyelmi ellenőrzést gyakorló
Magyar Hites Szabadalmi Ugyvivők Testülete
tagjait, kik azonkivül a m. kir. szabadalmi hivatal, illetve a kereskedelemügyi m. kir. miniszter fegyelmi fönnhatósága alá is tartoznak, mindennemü szabadalmi és iparvédelmi ügyek elintézésére ajánlja.
A testület tagjai:
Bernauer Zsigmond (Dr. Szilasi és Bernauer) VII., Kerepesi-ut 32. **Bölcskey Pál** V., Fürdő-utca 1. sz. **Kalmár Jakab** (Kalmár J.) VII., Kerepesi-ut 44. sz. **Kelemen M. István** (Kelemen és tsa.) VII., Hotel Royal B. **Meller Ernő** VII., Erzsébet-körut 13. **Neufeld Ármin** VIII., József-körut 8. sz. **Schön Fülöp** (Schön F.) VII., Erzsébet-körut 19. **Dr. Szilasi Jakab** (Dr. Szilasi és Bernauer VII., Kerepesi-ut 32.

Használt férfiruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-tér 2. Kivánatra a vevő a helyszinén megjelenik.

Férfi felöltő.
Uri felöltő ... 3 frt
Uri mencsikoff ... 4 „
Sacco ... 3 „
Zsakett ... 2 „
Népies-osztály.
Rothberger Jakab
Kristóf-tér 2.

Villany és légszesz csillárok, légszesz-kályhák, légszesz-főzők
legnagyobb választék, legolcsóbb árak
Pollak Ferenc
Budapest, Teréz-körut 3. sz.
(Kemnitzer-utca sarok.)
Telefon 13—26. Telefon 13—26.

Husz gyakorlott **Remington-Standard gépirónő,** ki **helyzetén javitani** óhajt, **előnyös alkalmazást nyerhet.** Ajánlatok a jelenlegi állás megnevezésével **„Biztos jövő 1902."** jelige alatt Budapest, főposta restante küldendők.

Pianino fekete szép és igen jó külföldi gyártmány majdnem uj, sürgősen eladó. Liliom-utca 21. I. 8.

Pianino elegáns és remekhangu rövid ideig használt olcsón eladó Rottenbiller-utca 39. II.

Ágyak 2 drb majdnem uj (barok) és több szép kép olcsón eladó. Illatszer üzletben Zsibáros-utca 2. tudakolódni.

A ki hegedüt, cimbalmot, harmonikát, mechanikai hangszereket, vagy zongorát akar venni, kérjen árjegyzéket Sternberg Ármin és testvére cs. és kir. udv. hangszergyárosoktól Kerepesi-ut 36. mely cég minden cikkről külön illusztrált árjegyzéket küld teljesen dijtalanul.

Zongora, Kramer-féle, kitünő hangu, jutányosan eladó. Megtekinthető délután 2—5-ig. Nefelejts-utca 15. I. 11.

Valódi Echo-Phonograph, teljes felszereléssel együtt 20 frt, gyönyörü megzenésitett hengerek, drbja frt 1.50, üres hengerek drbja 80 kr. Sternberg Ármin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyárosok Phonograph-osztályában, Károly-körut 2. (Kossuth Lajos-utca sarok.) Zenepalota.

Mignon fekete zongora, keresztthuros, kevéssé használt, olcsón eladó. Pál-utca 5. II. em. 12.

Zongora fekete, keresztthuros, kevéssé használt, diszes kiállitásu 250 frtért eladó. Fodor, Dohány-utca 90. sz. III. em. ajtó 12. Megtekinthető csak reggel 8—9-ig.

Sürgősen eladó
egy szeszgyár-berendezése, mely a leszerelés előtt 20%-al olcsóbb.
Tartályok különféle nagyságban szesznek és viznek valók. 7 **Cornwall-kazán. Vizmentes magasnyomásugép 80 HP. Vizmentes magasnyomásugép 39 HP. Gőzgép 10 HP.** 2 esztergapad 550 illetőleg 450 cm. hosszu. **Cefre-gőzszivattyu. Mérőkészülékek** (órák). **Dephlegmatorok. Szeszkondenzátorok. Cefrehütő. Elesztőfőző. Hidmérleg. Vacuumszivattyuk. Eckert-féle cukrositókészülékek. „Hensche" cefrepároló. Szeszfinomitóhenger. Tranzmissziók. Szijkorongok. Szijak. Rézkovács-, lakatos- és kovácsmühelyek és egyéb tárgyak.**
Kérdezősködések a
szeszgyárt és szeszfinomitót leszerelőtelephez Szegeden, Felső Tiszapart 33. sz. alá
vagy
Budapest, Uj-utca 44. szám.

Erzsi néni Szakácskönyvei
a legnépszerübb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a szakácsművészet egy-egy ágát meritik ki részletesen és ez idő szerint páratlanul állanak a szakácsművészeti irodalomban.
A hal és vadféle készitése cimü kötet közel 400 recipét a legkülönbözőbb halak, nemkülönben rákok, tengeri rákok, csigák, békák elkészitéséről. — Ára kötve 2 korona.
A tészták könyve. Főtt és sült tészták készitésének gyakorlati kézikönyve. Tartalma: borba való tészták, gomböcfélék, metéltek, galuskák és rétesek, puddingok, kochok és kocsonyák, crémek, torták, teasütemények, cukor- és gyümölcsmázok. — Ára kötve 2 kor.
Hogy kell befőzni? A gyümölcs, főzelék stb. befőtt készitésének gyakorlati kézikönyve. Ára kötve 2 korona.
Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

OCCASSIO
Magyarország legnagyobb selyemáruházában
FISCHER SIMON és TÁRSAI BUDAPEST. Bécsi-u. 7., Deák Ferenc-u. 12.
Ajánlanak a közelgő karácsonyi vásár alkalmából
4—15 méteres selyem-véget fekete és minden létező szinben, sima és mintázott különlegességeket, valamint a még naponta beérkező téli ujdonságokat gyári, szabott árak mellett.
A tisztelt vevőközönség b. figyelmébe ajánljuk még dus választéku angol ruhavelvet, mosóbársony, plüss, stores és brüsszeli függöny, továbbá szalag-, csipke- és paszomány-raktárunkat.
Kisebb maradékok minden árban kaphatók. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.